

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Plechtige openingszitting van de Conferentie der Jonge Balie te Leuven,
op zaterdag, 21 Oktober 1961

DE PARITAIRE COMITES IN BELGIE

Rede uitgesproken door Mr. Roger BLANPAIN, advocaat te Leuven,
docent aan de Leuvense Universiteit

Conflicten en de daarmee gepaard gaande strijd, zoals staking, uitsluiting en economische boycot, tussen werkgevers en werknemers, zijn eigen aan en onvermijdelijk in elke maatschappij waarin de vrijheid van arbeid en nijverheid wordt erkend (1). Werkgevers en werknemers, hoewel noodzakelijk op elkaar aangevoelen, hebben vaak tegenovergestelde belangen. Het is echter in het belang zowel van de maatschappij in het algemeen als van de werkgevers en de werknemers in het bijzonder, dat dergelijke conflicten tot een minimum worden verminderd.

De beste weg om zulks te bereiken is ongetwijfeld tussen werkgevers en werknemers mogelijkheden tot contact te scheppen, die hun de gelegenheid bieden hun gezamenlijke problemen te bespreken en op te lossen. Het resultaat dat aldus bereikt wordt zal én werkgevers én werknemers ongetwijfeld het best bevredigen.

De eerste en hoofdzakelijke voorwaarden tot het stichten van de «industriële vrede» is dus een systeem van betrekkingen tot stand te brengen tussen werkgevers en werknemers, waarin soepele en directe contacten mogelijk zijn.

Dit veronderstelt echter dat vooral de werknemers voldoende syndicaal georganiseerd zijn om «collectief» de strijd aan te binden en om op doeltreffende wijze de behartiging en de bevrediging van hun belangen waar te nemen.

Daaruit volgt dat bemiddeling ter beslechting van «collectieve arbeidsgeschillen», in de vorm van verzoening en arbitrage niet in de plaats mag worden gesteld van rechtstreekse onderhandelingen tussen de partijen zelf (2). Elke tussenkomst van derden moet werkelijk als een laatste toevluchtmiddel worden beschouwd.

In België heeft men dit eerder laat ingezien of werd deze voorwaarde althans slechts laat verwezenlijkt. Tot en met de eerste wereldoorlog werd van

regeringszijde vooral de nadruk gelegd op het bevorderen van verzoeningspogingen tot het bijleggen van geschillen; het uitbouwen van rechtstreekse betrekkingen tussen vakorganisaties van werkgevers en van werknemers kwam slechts op de tweede plaats (3). Pas met het tot stand brengen van regelmatige paritaire contacten, zowel in de onderneming en het bedrijf, als op nationaal plan, werd de toestand gezonder: eerst directe onderhandelingen tussen partijen, en, slechts wanneer deze machteloos zijn gebleken, bemiddeling van derden, wier pogingen er dan nog hoofdzakelijk zullen moeten op gericht zijn de geschilhebbende partijen bij elkaar te brengen tot het sluiten van een gezamenlijk akkoord.

Directe contacten en besprekingen tussen vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers kwamen in België laat tot stand. Pas na de eerste wereldoorlog was de tijdgeest rijp genoeg om paritaire instellingen te aanvaarden (4).

Na de tweede wereldoorlog werd op de ingeslagen weg verder gegaan. Een periode van directe onderhandelingen tussen werkgevers en werknemers op paritaire basis werd ingeluid door het project-pact van sociale solidariteit (5, gesloten tussen de voornaamste vertegenwoordigers van de werkgevers en de werknemers. Dit pact legt de grondslag van de na-oorlogse economische en sociale hervormingen. Wat de betrekkingen tussen werkgevers en werknemers betreft, bevat dit pact het principe der oprichting van paritaire instellingen, zowel in de onderneming en in de bedrijfstak, als op het nationaal vlak.

Tijdens de nationale arbeidsconferentie van 15-17 juni 1947 werden deze beginselen opnieuw bevestigd, evenals in de gemeenschappelijke verklaring (6) betreffende de productiviteit, afgelegd op 5 mei 1954 door het V.B.N., de Federatie van de patroons uit de handel en de verzekeringsmaatschappijen, het A.B.

V.V. en het A.C.V. Het was hun gemeenschappelijke wens dat de vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers zowel op nationaal als op professioneel plan loyaal zouden samenwerken en dat deze samenwerking zou steunen op een zo ruim mogelijke voorlichting omtrent de toestand.

Ook op internationaal plan werd een lans gebroken voor de uitbreiding van «collectieve bargaining» tussen werkgevers en werknemers; de «Collective Agreements Recommendation» (1951) uitgaande van de Internationale Arbeidsconferentie, bepaalt immers dat :

«machinery appropriate to the conditions in each country shall be established by means of agreement or laws or regulations as may be appropriate under national conditions, to negotiate, conclude, revise and renew collective agreements, or to be available to assist the parties in the negotiation, conclusion, revision and renewal of collective agreements» (7).

De paritaire samenwerking tussen werkgevers en werknemers geschiedt, wat de sociale vleugel betreft (8), grosso modo op drie vlakken :

1. in de onderneming;
2. in de bedrijfstak;
3. over het gehele land.

In de onderneming geschiedt deze samenwerking door de werking der syndicale afgevaardigden, de ondernemingsraden en de comités voor veiligheid en hygiëne. De collectieve arbeidsorganisatie in de *bedrijfstak* is toevertrouwd aan de paritaire comités en aan het Nationaal Comité voor Huisarbeid; de paritaire samenwerking voor het gehele land geschiedt in de Nationale Arbeidsraad. Dikwijls nochtans leggen werkgevers en werknemers contacten buiten deze georganiseerde betrekkingen om.

Deze studie beperkt zich tot het onderzoek van de paritaire comités, die in verschillende takken van handel en nijverheid zijn opgericht.

I. De eerste paritaire comités (1919-1940).

1. De eerste paritaire comités (1919-1935).

De samenwerking tussen werkgevers en werknemers in de schoot van de paritaire comités is van in den beginne zeer vruchtbaar geweest. Met de paritaire comités werden voor de eerste maal instellingen georganiseerd waarbij werkgevers en werknemers elkaar op voet van gelijkheid ontmoetten, hun gemeenschappelijke belangen bespraken en gezamenlijke loons- en arbeidsvoorwaarden vastlegden.

Hun wording en werking gingen met moeilijkheden gepaard. Zij kwamen tot stand tegen allerlei opvattingen en gewoonten in.

Veleer de eisen van de economische situatie en de drukking van de arbeidende klasse, dan wel de uitwerking van een systematisch bedacht plan gaven aanleiding tot het ontstaan van de paritaire comités. Zij zijn dan ook vooral gekenmerkt door hun grote soepelheid zowel wat betreft hun oprichting en hun samenstelling, als wat hun bevoegdheid en hun werking aangaat. Dank zij deze soepelheid konden zij zich aan nieuwe situaties aanpassen. Hoofdzakelijk daarin lag de reden van hun groot succes.

Na de eerste wereldoorlog werd in het ganse land een zeer heilige campagne gevoerd om de syndicale eisen te verwezenlijken. Op vele plaatsen werd de hervatting van de arbeid van hun verwezenlijking afhankelijk gemaakt; wat trouwens nogal gemakkelijk ging gezien de steun welke aan de werklozen werd verstrekt.

Vooraf in de metaalnijverheid was het percentage

werklozen zeer hoog. De werknemersvakorganisaties probeerden de werkloosheid te bestrijden door een vermindering van de arbeidsduur te eisen. Stakingen braken los als deze eis niet werd ingewilligd.

Deze stakingen gaven aanleiding tot interpellaties in de Kamer. In een dezer interpellaties werd voorgesteld een «spoedvergadering tussen werkgevers en afgevaardigden» te beleggen (8).

De initiatieven van arbitrage welke in dit verband door de arbeidsinspecteurs werden genomen, bleven in de metaalnijverheid echter zonder succes. De werknemers wilden het geschil wel aan scheidsrechterlijke uitspraak onderwerpen en ze stelden ter dier gelegenheid een gemotiveerde formulering van hun eisen op (9). De werkgevers weigerden de arbitrage. De stakingen breidden zich uit tot de ganse metaalnijverheid en op 6 maart werden in de Kamer nieuwe interpellaties gehouden, waarbij de verhoudingen tussen werknemers en werkgevers langdurig besproken werden : de nadruk werd vooral gelegd op de noodzakelijkheid van rechtstreekse onderhandelingen tussen betrokken partijen; tevens verzocht men de regering terzake tussen te komen. De regering spande zich dan ook in om rechtstreeks onderhandelingen op gang te brengen. Na heel wat moeilijkheden kon te La Louvière een eerste vergadering belegd worden tussen de werkgevers en de werknemers. Zo werd dan een akkoord bereikt met als basis de volledige erkenning der vakorganisaties en de beperking van de werkdag tot 9 uur. Op 24 maart werd een dergelijke vergadering op getouw gezet te Charleroi, gevolgd door een tweede op 31 maart. Een soortgelijke vergadering werd eveneens voorbereid te Luik.

Uiteenlopende regionale oplossingen konden de algemene belangen die hier op het spel stonden zeker niet doeltreffend behartigen. De nood werd dan ook aanvoeld om onderhandelingen aan te knopen tussen de nationale organisaties. Bovendien vereiste de complexiteit van de gestelde problemen opeenvolgende vergaderingen. Men streefde dan ook naar een nationale instelling, die tevens regelmatig zou vergaderen. Op 27 maart kon de eerste-minister aan de Kamer mededelen dat de werkgevers van de metaalnijverheid instemden met de instelling van een Gemengde Commissie die de vermindering van de arbeidsduur zou bestuderen.

Met de oprichting van deze commissie luwde de agitatie in de metaalnijverheid. Zij bleef nochtans voortduren in de mijnnijverheid. En was het niet meer dan natuurlijk dat men het bijleggen van deze onlusten ging zoeken in de oplossing, welke ten aanzien van de metaalnijverheid succes had gehad : op 18 april 1919 werd bij K.B. : «de Nationale Gemengde Commissie voor de studie van de arbeidsvermindering in de mijnen» opgericht.

De bevoegdheid van deze commissies was, zoals aangeduid, beperkt tot de studie van de vermindering van de arbeidsduur. Hun bevoegdheid zou echter weldra worden uitgebreid onder de druk der werknemersvakorganisaties. Het beste voorbeeld daarvan vinden we in de Commissie van de Mijnnijverheid. Deze Commissie, opgericht op 18 april, kwam enkele dagen later tot een overeenkomst inzake de vermindering van de arbeidsduur. De Nationale Centrale van de Mijnarbeiders, in buitengewone vergadering bijeengekomen ten einde de door de Commissie genomen oplossing te bekrachtigen, gaf aan de afgevaardigden van de Centrale opdracht in de Gemengde Commissie een onderzoek in te stellen naar de verdere eisen (10). Deze opdracht van de afgevaardigden werd echter door de werkgevers in de Commissie niet aanvaard, omdat de Commissie,

zo oordeelden de werkgevers, daartoe niet bevoegd was. Daarop brak in de Borinage een staking uit. De Minister van Arbeid kwam tussenbeide en de werkgevers stemden in met de studie van deze eisen in de Commissie. Op deze wijze werd de bevoegdheid van de commissies uitgebreid.

Het aantal comités op paritaire basis ingericht nam echter slechts langzamerhand uitbreiding. Zeven werden er ingesteld in 1919, 5 in 1920, 2 in 1921, 2 in 1922. In 1929 waren er 17 en in 1935 waren er 26.

De paritaire comités werden *opgericht* op aanvraag van een der belanghebbende partijen, meestal op aanvraag van de werknemers. De desbetreffende onderhandelingen werden gevoerd door het Ministerie van Arbeid, dat de mogelijkheden tot oprichting van een paritair comité onderzocht. De afgevaardigden werden aangewezen door de respectieve organisaties van werknemers en werkgevers. Na een akkoord tussen de delegaties werd het comité bij K.B. of M.B. ingesteld ⁽¹¹⁾. De bepalingen van de verschillende besluiten waarbij de paritaire comités werden ingesteld waren alles behalve eenvormig; zij waren echter aangepast aan elke situatie en hielden rekening met de mogelijkheden en met de wensen van de partijen. De organisatieformule kristalliseerde echter en na een zekere tijd trof men in het algemeen in elk besluit de volgende punten aan :

- 1) benaming;
- 2) de bevoegdheid *ratione loci*;
- 3) de bevoegdheid *ratione materiae*;
- 4) de verschillende secties;
- 5) het aantal en de naam van de vertegenwoordigers van de werkgevers- en werknemersorganisaties, alsmede deze van hun plaatsvervangers;
- 6) de aanwijzing van de voorzitter en de secretaris en eventueel de rechten van de voorzitter.

De *samenstelling* van de paritaire comités was volledig onderworpen aan opportunitéitsbeschouwingen. Het aantal leden was afhankelijk van factoren als de decentralisatie van de betrokken bedrijfstak, de verscheidenheid in de vormen van haar exploitatie en vooral de belangrijkheid van de vakorganisaties. Dikwijls rezen er moeilijkheden betreffende de verdeling van mandaten, dit zowel aan werkgevers- als aan werknemerszijde.

De afgevaardigden werden benoemd op voordracht van hun organisaties, waarin deze afgevaardigden meestal, althans wat betreft de belangrijke paritaire comités, een leidende functie bekleedden. Meteen vertegenwoordigden deze leiders rechtstreeks de vakorganisaties en voorzagen zij aldus in een passende vertegenwoordiging van de eisen, belangen en wensen van de vakorganisaties.

Naast de leden der afvaardigingen waren de paritaire comités samengesteld uit een bureau, bestaande uit een voorzitter en een secretaris. De voorzitter was een afgevaardigde van de regering. De secretaris was een ambtenaar van het Ministerie van Arbeid, die zorgde voor een onpartijdig verslag van de zittingen ⁽¹²⁾.

De *bevoegdheid* van de paritaire comités heeft zich langzamerhand uitgebreid. Aanvankelijk ingesteld voor de studie van de arbeidsduur, zijn de paritaire comités, vooral onder druk van de vakorganisaties der werknemers, zich weldra ook gaan bezig houden met de bespreking van lonen en arbeidsvoorwaarden in het algemeen. Zeer typisch en karakteristiek is de benaming welke de verschillende comités achtereenvolgens hebben gekregen en waarin men duidelijk de bevoegdheidsuitbreiding volgen kan. Eerst «studiecomités voor de duur van de arbeid» genoemd, spreekt men

weldra van «studiecomités voor de arbeidsvoorwaarden en het loon» en soms ook van «verzoenings- en arbitragecomités». De benaming «paritaire comités» wordt weldra algemeen gangbaar.

De bevoegdheid en de opdracht van de paritaire comités werden voortdurend uitgebreid tot zij alle loons- en arbeidsvoorwaarden omvatten.

2. Verdere ontwikkeling en uitbreiding (1936-1940).

In het jaar 1936 namen de paritaire comités plotseling een grote uitbreiding.

Deze uitbreiding was hoofdzakelijk het gevolg van de houding der overheid, die tot oplossing van de gerezen problemen (werkloosheid, enz.) hoe langer hoe meer een beroep ging doen op het advies van de betrokken belangengroeperingen of het eenvoudig aan deze groeperingen overliet bij onderling akkoord de nodige regeling te treffen.

Dit beroep op de vakorganisaties kreeg een overwegende betekenis na de landelijke staking van 1936, die aanleiding gaf tot een nationaal akkoord, dat onder voorzitterschap van eerste-minister Van Zeeland tussen de vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersgroeperingen gesloten werd. Dit akkoord behelsde de volgende punten :

- 1) aanpassing der lonen : vaststelling van een minimumloon van 32 frank voor 8 uren arbeid;
- 2) vakantie : duur van zes dagen;
- 3) syndicale vrijheid : de regering zou de nodige maatregelen nemen om de syndicale vrijheid te doen eerbiedigen;
- 4) arbeidsduur : geleidelijke vermindering van de arbeidsduur in de gevaarlijke en ongezonde ondernemingen.

Tenslotte bepaalde het nationaal akkoord dat de paritaire comités zouden samengeroepen worden om de aangegeven punten uit te werken. In de bedrijfstakken waar nog geen paritair comité bestond, zou de regering, in afwachting dat er een werd opgericht, het nodige contact tussen de belanghebbende groepen verzekeren.

Bij de wetten van 8 en 9 juli 1936 werd aan de paritaire comités inzake jaarlijkse vakantie en inkorting van de arbeidsduur een recht van advies toegekend; tevens werd bij deze wetten de mogelijkheid geschapen dat de Koning bepaalde beslissingen van de paritaire comités inzake vakantie en vermindering van de arbeidsduur algemeen verbindend zou kunnen verklaren.

De paritaire comités hielden zich, behalve met de regeling van de *vakantie* en de inkorting van de *arbeidsduur*, vooral bezig met de aanpassing der *lonen* ⁽¹³⁾, het zoeken naar maatregelen tot bestrijding der *werkloosheid* ⁽¹⁴⁾, het regelen van het *leerlingenwezen* ⁽¹⁵⁾ en van het *nachtwerk* van vrouwelijk meerderjarig personeel ⁽¹⁶⁾, het vastleggen van een beïnvloedingsplicht voor de overeenkomende partijen en de regeling van staking en uitsluiting ⁽¹⁷⁾.

Verschillende voorstellen werden achtereenvolgens ingediend betreffende het statuut van de paritaire comités, aldus o.m. het voorstel van H. Heyman, het voorstel van het Studiecentrum voor de Hervorming van de Staat, het wetsontwerp van de regering van 15 november 1938.

Deze voorstellen strekten ertoe de paritaire comités op een «uniforme» basis in te richten. Men was terecht van oordeel dat de oprichting van de paritaire comités te zeer in het wilde geschiedde. In bepaalde bedrijven bestonden er comités waarvan de bevoegdheid zich uitstrekte tot honderdduizenden werknemers,

terwijl in andere bedrijven paritaire comités werden opgericht voor enkele honderden werknemers. Tevens gebeurde het dikwijls dat werkgevers, mistevreden over de beslissingen van het voor hun bedrijf bevoegde paritair comité, de instelling van een ander paritair comité voor hun bijzondere bedrijfstak eisten. Het werd wenselijk geacht zekere richtlijnen te volgen bij het oprichten van nieuwe comités, zonder evenwel strakke regels vast te stellen.

Geen enkel van de voorstellen of ontwerpen kende succes. Op heel wat punten bleef men trouwens aarzelen. Onopgelost voor velen bleef vooral de kapitale vraag of de bedrijfsorganisatie in het algemeen en de paritaire comités in het bijzonder als publiekrechtelijke lichamen dienden te worden beschouwd, dan wel privaatrechtelijk dienden te worden gebouwd. De vooroorlogse tijdgeest maakte deze keuze niet gemakkelijk, en de voorstellen namen hierin geen stelling. De paritaire comités werden zowel bij het privaatrechtelijk als bij het publiekrechtelijk gebied betrokken, zonder echter voorgoed in een der juridische sferen te worden opgenomen.

Desondanks bleef de rol en de betekenis van de paritaire comités in het maatschappelijk leven steeds toenemen.

II. De paritaire comités sinds 1945.

Gedurende de tweede wereldoorlog werden de paritaire comités opgeheven. Na de oorlog legde het *project-pact van sociale solidariteit* de basis van het statuut der paritaire comités, in zijn hoofdstuk gewijd aan «de principes en methodes van paritaire samenwerking». Het pact schreef voor in elke groep van nijverheden paritaire comités op te richten, met opdracht de algemene grondslagen van bezoldiging vast te stellen en te beraadslagen over de algemene arbeidsvoorwaarden alsmede collectieve arbeidsconflicten bij te leggen en adviserend op te treden bij het opmaken van de arbeidsreglementering.

De besluitwet van 9 juni 1945 gaf aan de paritaire comités een wettelijk statuut. Dit betekent dat in een wettekst werd vastgelegd datgene wat de praktijk van de paritaire comités was geweest vóór de tweede wereldoorlog. Dat werd beklemtoond in het verslag aan de Regent: «de autoriteit van de paritaire comités», zo luidt het verslag, «was gerondvest op het vertrouwen en op het gezag van de leden in de organisaties. Dit gezag was des te groter daar de paritaire comités vrijelijk werden samengesteld door een zeer groot aantal leiders van werkgevers en werknemers. Het was daarom ook wenselijk», zo ging het verslag verder, «deze feitelijke autoriteit door een wettelijk statuut te bekrachtigen».

Terecht merkte Professor Horion dan ook op: «on peut affirmer que l'arrête-loi du 9 juin 1945 vise bien plus à rétablir les commissions paritaires préexistantes qu'à créer des institutions nouvelles» (18).

Dit besluit mag dan ook niet als een innovatie worden aangezien, hoewel sommige punten verduidelijkt werden, en andere meer eenvormig gemaakt.

Het aantal paritaire comités is langzamerhand gegroeid. In 1946 kende men er 41 (19), terwijl er in 1957, 74 nationale paritaire comités waren (20).

1. Oprichting en samenstelling.

In de eerste plaats kunnen *nationale* paritaire comités worden opgericht door de Koning op verzoek of na raadpleging van de betrokken vakorganisaties (21). Deze nationale paritaire comités zijn bevoegd

ofwel over heel het Rijk ofwel over een gedeelte ervan (art. 1 alinea 1). Het is de Koning zelf die oordeelt of een door Hem opgericht nationaal paritair comité voor heel het Rijk of slechts voor een bepaalde streek zal bevoegd zijn (22).

Daarnaast kunnen er *gewestelijke* paritaire comités worden opgericht door de bevoegde (23) minister (24), op verzoek van elk nationaal paritair comité of van een vertegenwoordigende organisatie.

Deze gewestelijke paritaire comités staan in een ondergeschikte verhouding tegenover het nationaal comité van dezelfde bedrijfstak. Ten einde een zekere eenheid en coördinatie te bereiken moeten de ondergeschikte gewestelijke paritaire comités de beslissingen naleven welke door het bevoegd nationaal paritair comité van dezelfde bedrijfstak worden genomen (art. 1, tweede lid).

In elke tak van de nijverheid, van de handel en van de landbouw zal een paritair comité worden opgericht. Principieel is elk paritair comité dus bevoegd voor een bepaalde bedrijfstak, maar het kan ook bevoegd worden gemaakt voor sommige beroepscategorieën, die in diverse bedrijfstakken voorkomen, wanneer het nodig is de arbeidsvoorwaarden van dit beroep op een vormige wijze te regelen (art. 2) (25). In dit laatste geval worden ze opgericht bij K.B. op verzoek van de betrokken vakorganisaties (art. 2).

Men onderscheidt paritaire comités «van bedrijfs-hoofden en arbeiders» (art. 1) en van werkgevers en «bedienden en andere beroepscategorieën» (artikel 2) (26).

Het K.B. tot oprichting van een nationaal of gewestelijk comité (dus ook een M.B. tot oprichting van een ondergeschikt gewestelijk paritair comité), omschrijft het bevoegdheidsgebied van het paritair comité, na raadpleging van de betrokken organisaties (27). Het bevat eveneens de naam en de samenstelling van het paritair comité. Het K.B. tot oprichting van een nationaal of gewestelijk paritair comité wordt in het Staatsblad bekendgemaakt (artikel 3).

De paritaire comités zijn samengesteld uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de werkgevers en van de werknemers, zowel effectieve als plaatsvervangende leden, die bij K.B. of bij M.B. worden benoemd op voordracht van de representatieve vakorganisaties van werkgevers en werknemers van de betrokken bedrijfstak (artikelen 5 en 8) (28).

De koning gaat zijn bevoegdheid niet te buiten als hij de vertegenwoordigers van de werkgevers kiest uit de lijst, voorgedragen door de enige vereniging die de werkgevers van de betrokken industrietaak verenigt (29).

Het aantal leden van elk paritair comité wordt bij K.B. vastgesteld (artikel 5). Elk paritair comité moet evenwel ten minste 4 leden, die de werknemers vertegenwoordigen, tellen (artikel 5) (30).

De duur van het lidmaatschap bedraagt 6 jaar.

De leden benoemd ter vervanging van overleden of van ontslaggevende leden beëindigen het mandaat van degenen die zij vervangen. Het mandaat eindigt van rechtswege wanneer het lid ophoudt te behoren tot de nationale organisatie die hem, toen hij erbij aangesloten was, heeft voorgesteld (31).

De verdeling der mandaten onder de vertegenwoordigers der vakorganisaties van werknemers wordt verzekerd naar rato van het aantal ingeschreven leden, die in de betrokken bedrijfstak te werk gesteld zijn (32).

Om tot lid van een paritair comité te kunnen worden benoemd moet men bovendien ten minste 5 jaar in België tot de betrokken bedrijfstak behoord hebben

(artikel 7). Deze vereiste geldt echter niet voor de leiders van de vakorganisaties (33).

De voorzitters en de ondervoorzitters worden benoemd uit de personen die op economisch en sociaal gebied bijzonder bevoegd zijn en ten aanzien van de belangen, waarvan het paritair comité kennis moet nemen onafhankelijk staan (artikel 9). Zij worden benoemd door de Koning (of door de minister). Het voorzitterschap of ondervoorzitterschap is onveranderbaar met een mandaat in de wetgevende kamers.

Ieder paritair comité heeft een of meer referendarissen, die bij M.B. worden benoemd (artikelen 5 en 9).

Elk paritair comité heeft tevens een secretaris en een adjunct-secretaris. Beiden worden bij M.B. benoemd (artikelen 5 en 9).

De vertegenwoordigers van de werkgevers en de vertegenwoordigers van de werknemers mogen zich door deskundigen laten bijstaan. Het maximaal aantal deskundigen dat aan de vergaderingen mag deelnemen, wordt bij huishoudelijk reglement bepaald (artikel 5).

2. Bevoegdheid.

Volgens artikel 10 van de besluitwet van 9 juni 1945 hebben de paritaire comités hoofdzakelijk tot taak :

a) de algemene grondslagen van bezoldiging overeenkomstig de graden van beroepskwalificatie vast te stellen, onder meer door het sluiten van collectieve overeenkomsten;

b) te beslissen over de algemene arbeidsvoorwaarden, inzonderheid over die welke in de werkplaatsreglementen moeten voorkomen;

c) in voorkomend geval de regeringsoverheden bij te staan in het voorbereiden en het uitvoeren van de sociale wetgeving die hun bedrijfstak betreft;

d) de vorming van de leerjongens aan het werk, alsmede de nauwe en bestendige betrekkingen met de instituten voor beroepskeuze en de vakscholen te bevorderen (34).

De paritaire comités hebben aldus een *sociale* taak; zij hebben geen opdracht op economisch gebied. Te recht echter vestigt het verslag aan de Regent er de aandacht op dat : « ... gelet op de nauwe onderlinge afhankelijkheid van de sociale en de economische vraagstukken de comités niet zullen mogen nalaten, om hun taak te vervullen, de algemene economische voorwaarden van de betrokken tak van de bedrijvigheid, alsmede de behoeften en de verzuchtingen der arbeiders in overweging te nemen » (35).

Hoofdzakelijk bestaat deze bevoegdheid er in op zich zelfstaande « beslissingen » — ook in zake verzoening — te nemen betreffende loons- en arbeidsvoorwaarden: als dusdanig strekken deze beslissingen er toe loons- en arbeidsvoorwaarden te regelen. Deze beslissingen in zake loons- en arbeidsvoorwaarden zijn collectieve arbeidsovereenkomsten.

Deze bevoegdheid is voor bepaalde punten nader omschreven en aangevuld geworden (35bis).

Van deze op zich zelf staande beslissingen inzake loons- en arbeidsvoorwaarden dienen die te worden onderscheiden welke alleen een betekenis hebben in functie van te nemen overheidsmaatregelen en aldus slechts een voorbereiding zijn van overheidsmaatregelen. Zonder daaropvolgende overheidsmaatregel komen deze beslissingen niet in aanmerking om loons- en arbeidsvoorwaarden te regelen.

Aldus wordt aan de paritaire comités opgedragen maatregelen te nemen, welke vervolgens bij K.B., verbindend moeten worden verklaard. Zo hebben de paritaire comités onder meer de opdracht :

1) afwijkingen vast te stellen van het voorschrift

dat de arbeider die zich op het werk aanbiedt, maar door een van zijn wil onafhankelijke oorzaak niet kan arbeiden, recht heeft op zijn normaal loon, behoudens in geval van overmacht (artikel 12 van de wet van 10 maart 1900 op de arbeidsovereenkomst, gewijzigd bij de wetten van 4 maart 1954 en 20 juli 1960);

2) de vervangingsdagen vast te stellen voor de betaalde feestdagen, die op een zondag vallen (artikel 2 van de besluitwet van 25 februari 1947 betreffende het toekennen van loon aan werknemers voor een bepaald aantal feestdagen per jaar, gewijzigd bij de wet van 27 juli 1955).

Aldus bepalen talrijke wetten dat de Uitvoerende Macht, alvorens sommige maatregelen te treffen, de mening van de paritaire comités moet inwinnen (35ter).

Benevens het vaststellen van de algemene grondslagen van bezoldiging, hebben de paritaire comités de opdracht elk geschil te voorkomen of bij te leggen, dat tussen de werkgevers en de werknemers zou dreigen te rijzen of reeds zou ontstaan zijn (artikel 10, alinea d).

Bij R.B. van 15 oktober 1945 werd voorzien in de mogelijkheid voor de paritaire comités verzoeningscomités op te richten, met het doel collectieve geschillen te voorkomen of bij te leggen. Daartoe kan het paritair comité :

1) een gewoon verzoeningscomité oprichten : door sommige van haar leden aan te duiden om in een professioneel, nationaal of gewestelijk beperkt comité te vergaderen;

2) een vast verzoeningsbureau oprichten : dit bestendig verzoeningsbureau wordt op verzoek van het paritair comité bij K.B. opgericht, na voorstel aan de bevoegde minister.

Het vast verzoeningsbureau is samengesteld uit de secretaris van het paritair comité en uit de leden voor de helft gekozen onder de effectieve of plaatsvervangende leden van de werkgeversvertegenwoordigers en voor de helft onder de effectieve of plaatsvervangende leden-vertegenwoordigers van de werknemers (artikel 6). Er zal eveneens worden overgegaan tot de aanstelling van plaatsvervangende leden, verkozen onder de effectieve of plaatsvervangende leden van het paritair comité (artikel 6). Tevens wordt voorzien in de plaatsvervangende van de voorzitter door de ondervoorzitter en in die van de secretaris door de adjunct-secretaris van het paritair comité (artikel 7). De leden worden door de koning aangewezen op dubbele lijsten van effectieve en plaatsvervangende leden van het paritair comité (artikel 8). Het vast bureau vergadert op een rechtstreekse bijeenroeping van de voorzitter of op een gemotiveerd verzoek van een lid (artikel 9).

Wanneer er geschillen oprijzen worden de aangeduide verzoeningsorganismen door de meest gerede partij op de hoogte gebracht van het ontstaan van het geschil. Binnen de drie dagen volgende op de datum waarop het verzoeningsorgaan op regelmatige wijze kennis heeft verkregen van de kwestie, gaat het tot het onderzoek ervan over. Het deelt aan het paritair comité de uitslag van zijn bemiddeling mede.

Bereffende de activiteit der verzoeningsburelen zijn er weinig gegevens beschikbaar. Nochtans blijken de gekende cijfers op een bevredigende activiteit te duiden.

1954 : tussenkomst in 79 geschillen : geslaagd 61; mislukt 18 (36).

1955 (1e trimester) : 15 geschillen : geslaagd 12; mislukt 2; geen uitslag 1 (37).

Bedrijfstak	Aantal conflicten	1956 :		
		Geslaagd	Uitslag mislukt (38)	Geen beslissing (39)
Textiel	3	2	1	—
Metaalbouw	25	21	2	2
Chemie	7	7	—	—
Bont en kleinvel	1	1	—	—
Hout	6	5	1	—
Kleding	2	—	1	1
Tabak	1	1	—	—
Gas-Elect.	6	6	—	—
Ceramiek	2	2	—	—
Huiden-Leder	4	4	—	—
Steenbakkerij	4	4	—	—
Papier	1	1	—	—
Glas	5	5	—	—
Drukkerij	3	2	—	1
Totaal	70	61	5	4

1957 : (40)

1. *Bedienden*

Zeewezen - buitenl. handel	3	2	1	—
Metaalbouw	2	1	—	1
Scheikundige nijv.	1	1	—	—
Petroleum	4	2	1	1
Totaal :	10	6	2	2

2. *Handarbeiders*

Terugwinning	1	1	—	—
Voeding	2	1	1	—
Stoffering en houtbewerking	5	1	3	1
Hout	4	4	—	—
Steenbakkerij	1	1	—	—
Groeven	3	3	—	—
Ceramiek	6	6	—	—
Scheikunde	27	22	4	—
Metaalbouw	16	14	2	—
Huiden en leder	1	1	—	—
Gas-Elect.	1	1	—	—
Drukkerij en grafische kunst	4	2	1	1
Papier	4	3	1	—
Tabak	4	2	1	2
Textiel	3	3	—	—
Vervoer	1	1	—	—
Glas	12	11	1	—
Bont	1	1	—	—
Totaal :	96	78	13	5

3. *Werking.*

Het paritair comité wordt bijeengeroepen door de voorzitter; deze is verplicht het paritair comité bijeen te roepen op verzoek van een derde der leden, op voorwaarde dat de verzoekers hun aanvraag verantwoorden en in hun verzoek tevens aangeven of het in hun bedoeling ligt aan de Uitvoerende Macht de algemeen verbindende verklaring van de genomen beslissingen aan te vragen. De ondervoorzitter wordt tot het bijwonen van alle vergaderingen uitgenodigd. Bij afwezigheid van de voorzitter zal de ondervoorzitter hem vervangen (41).

De secretaris maakt de notulen van de vergadering op, bewaart de tekst van de collectieve arbeidsovereenkomsten welke in het comité worden gesloten, verdeelt de afschriften ervan en zorgt voor de bewaring der archieven. De adjunct-secretaris wordt tot het bijwonen van alle vergaderingen uitgenodigd. Hij zal de secretaris in het vervullen van zijn ambt bijstaan.

Bij diens afwezigheid zal hij zijn ambt waarnemen.

Het paritair comité kan slechts dan op geldige wijze beraadslagen en besluiten indien minstens de helft van de leden of de plaatsvervangers die de werkgevers vertegenwoordigen en minstens de helft van de leden of de plaatsvervangers die de werknemers vertegenwoordigen, aanwezig zijn. Het is duidelijk dat de voorzitter, de ondervoorzitter, de secretaris, de adjunct-secretaris en de referendaris daarvan geen deel uitmaken. Stemgerechtigd zijn alleen de leden en de plaatsvervangende leden die opgeroepen zijn om zitting te nemen (42).

Volgens artikel 11 van de besluitwet van 9 juni 1945 dienen de beslissingen van de paritaire comités genomen te worden met algemene stemmen van de aanwezige leden. Aldus dienen de vertegenwoordigde vakorganisaties « overeen te komen »; het gaat immers om akkoorden tussen de verschillende tegenwoordige partijen. Deze vereiste betreft zowel de collectieve arbeidsovereenkomsten, d.b. de op zich zelf staande beslissingen inzake loons- en arbeidsvoorwaarden, als de beslissingen inzake loons- en arbeidsvoorwaarden die slechts een voorbereiding zijn van overheidsmaatregelen (43).

4. *De juridische aard van de paritaire comités.*

De vraag rijst of de paritaire comités, die ingevolge de besluitwet van 9 juni 1945 werden opgericht, als « administratieve overheden » zijn ingesteld en met een gedeelte van de openbare macht zijn bekleed; of nog, of de collectieve arbeidsovereenkomsten, die in de paritaire comités worden gesloten, geen administratieve reglementen zijn in plaats van overeenkomsten.

Heel wat auteurs nemen aan dat de paritaire comités administratieve overheden zijn met verordende bevoegdheid. De paritaire comités dienen immers, zo wordt betoogd, aangezien te worden als « investies d'une mission d'intérêt général... instituées par les pouvoirs publics... sous la haute direction des gouvernants » (44). Deze juridische kwaliteit blijkt nog meer op de voorgrond te treden sinds de wetten van 4 en 11 maart 1954 aan de beslissingen van de paritaire comités een algemene suppletieve draagwijdte hebben gegeven. De voor de hand liggende conclusie bleek dan ook te zijn: in de huidige stand van de wetgeving lijkt het geen twiifel dat « de paritaire comités autonome organismen met normatieve macht » zijn (45).

Hoewel voor deze opvatting heel wat argumenten kunnen worden aangevoerd, menen wij ze van de hand te moeten wijzen.

In de eerste plaats schijnt het toekennen van verordende bevoegdheid aan de organen van de bedrijfsorganisatie strijdig met de Grondwet. Daaraan werd herinnerd ter gelegenheid van de toelichting bij het wetsontwerp dat de wet van 20 september 1948 is geworden. In deze memorie van toelichting lezen we: « overeenkomstig de principes van ons openbaar recht moet voor onbestaanbaar gehouden worden, dat een reglementerende of een strafrechtelijke macht verleend wordt aan een instelling, waarvan het bestaan niet gerechtvaardigd is door de beginselen van de Grondwet » (46). Artikel 25, lid 2, bepaalt immers dat alle machten « worden uitgeoefend op de wijze door de Grondwet bepaald ». Uit de artikelen 26, 29 en 67 blijkt dat « de verordende bevoegdheid uitsluitend aan de wetgevende Kamers en aan de Koning toebehoort: de Kamers samen met de Koning voor het uitvaardigen van wetten, en deze laatste voor het treffen van uitvoeringsmaatregelen of het maken van ver-

ordeningen. Er is slechts één uitzondering op deze regel: de regeling van provinciale en gemeentelijke aangelegenheden wordt krachtens de artikelen 31 en 108 opgedragen aan de gemeente- en de provincieraden, alsmede aan de bij de wet daarvoor ingestelde uitvoeringsorganen». «Aan geen enkel ander orgaan», zo wordt betoogd, «heeft de Grondwet bevoegdheid verleend om algemeen bindende rechtsregelen op te leggen» (47).

In feite blijkt dat alleen in uitzonderlijke gevallen verordenende bevoegdheid aan instanties der functionele decentralisatie en der belangenvertegenwoordiging toevertrouwd is: aan de Dienst der Scheepvaart (48), aan de Bankcommissie (49) en aan het Belgisch-Luxemburgs Wisselinstituut (50).

Er werd echter voor gewaarschuwd dat een dergelijke praktijk strijdig zou zijn met de Grondwet omdat «daardoor de constitutionele eenheid van de Uitvoerende Macht in het gedrang komt» (51).

Wel aanvaarden rechtsleer en rechtspraak een zekere opdracht van verordenende bevoegdheid aan ondergeschikte organen tot het nemen van bijkomstige en aanvullende maatregelen. «Wanneer men het over de verordeningsbevoegdheid van de organen der bedrijfsorganisatie heeft, denkt men voorzeker niet aan zulke beperkte en ondergeschikte macht. Bedoeld wordt integendeel de regeling der sociale en economische aangelegenheden aan de betrokkenen zelf over te laten om ze juist aan te ver gaande staatsbemoeiing te onttrekken. Het gaat hier om een autonome verordeningsmacht, die geenszins kan worden ondergebracht bij de toelaatbaar geachte, bijkomstige en aanvullende bevoegdheid der gedecentraliseerde lichamen» (52).

Om dus aan de paritaire comités een dergelijke verordenende bevoegdheid toe te kennen zou, zo wordt betoogd, de Grondwet moeten worden gewijzigd.

En hoewel de Belgische rechter de grondwettelijkheid van de gewone wet, d.w.z. de suprematie van de Grondwet ten opzichte van de gewone wet, niet na gaat, zien we in de recente rechtspraak van het Hof van Cassatie (53) een theorie opkomen «volgens de welke de rechtbanken, wanneer enige twijfel bestaat over de juiste betekenis van een wetbepaling waarvan de toepassing hun wordt gevraagd, redelijkerwijze moeten uitgaan van de veronderstelling dat de organen van de Wetgevende Macht niet de bedoeling kunnen hebben gehad de Grondwet te schenden, zodat in zulk geval de rechtbanken een interpretatie van de wet in een met de Grondwet strijdige zin moeten afwijzen» (54).

In de tweede plaats dient te worden opgemerkt dat de paritaire comités niet «als zodanig», d.i. als «administratieve overheden» werden ingesteld. Het verslag van de Regent, dat de besluitwet van 9 juni 1945 voorafgaat, legt er immers de nadruk op dat «het gezag van de paritaire commissies berust op het vertrouwen en het aanzien dat hun leden genieten in de organisaties waarvan ze tevens de leiders en de lasthebbers zijn, en op de vertegenwoordigende aard van de organisaties, en dit des te groter is, daar deze vrij werden opgericht door een groot aantal bedrijfshoofden en arbeiders; dat dit onderwerp ten doel heeft door een wettelijk statuut dit gezag in feite te wettigen» (55).

De Raad van State oordeelde in dit verband terecht dat: «Overwegende dat deze bezorgdheid de bestaande toestand der paritaire commissies zoveel mogelijk te eerbiedigen in de besluitwet volledig tot uiting komt; dat, wanneer ze bij de samenstelling van de paritaire commissies het stemrecht aan de vertegenwoordigers der beroepsorganisaties heeft voorbehouden, zij aan de betrokken partijen de vrijheid gelaten

heeft de richtlijnen te bepalen, die zij het meest geschikt achten om de verstandhouding te verzekeren tussen werkgevers en werknemers; dat deze beslissingen echter niet het kenmerk vertonen van administratieve regelen; dat uitsluitend het verlenen van de sancties door de Koning deze beslissingen bindend maakt tegenover derden en hun het reglementair karakter geeft. Overwegende dat hieruit blijkt dat de paritaire commissies, zoals hun samenstelling en bevoegdheid geregeld zijn bij de besluitwet van 9 juni 1945, geen reglementaire bevoegdheid uitoefenen en geen administratieve overheden zijn» (56).

De technisch-juridische organisatie van de paritaire comités, die door de overheid wordt verzorgd, is secundair ten aanzien van de primaire rol, die door de vakorganisaties zelf ter gelegenheid van de oprichting, samenstelling en werking der paritaire comités wordt gespeeld. In dit opzicht is het zeer typisch dat het mandaat van een lid van een paritair comité van rechtswege eindigt wanneer het lid ophoudt te behoren tot een nationale organisatie die hem, toen hij er bij aangesloten was, heeft voorgesteld (57).

Tenslotte kunnen uit de voornoemde wetten van 4 en 11 maart 1954 waarbij aan de beslissingen van de paritaire comités «een algemene suppletieve» bevoegdheid wordt gegeven (58), geen argumenten worden gehaald om de paritaire comités als «administratiefrechtelijke overheden», met «verordenende bevoegdheid» aan te merken.

Deze wetten hebben immers niet alleen betrekking op de beslissingen der paritaire comités; ze bedoelen eveneens de buiten de paritaire comités om gesloten akkoorden tussen werkgevers en werknemers. Dit brengt mede, dat, indien men aan de paritaire comités het karakter van «administratieve overheden» toekent, men logischerwijze dezelfde juridische kwaliteit aan de vakorganisaties die, contracterende partijen zijn, zou dienen toe te kennen. Quod non!

Terecht merkt professor Horion dan ook op: «A vrai dire, elles (d.z. de wetten van 4 en 11 maart 1954) ne visent pas les décisions de commissions paritaires comme telles, mais, en les mettant sur le même pied, elles traitent d'accords collectifs avenus en commission paritaire mais non rendus obligatoires par A.R. et des conventions collectives conclues en dehors des commissions paritaires.

» Le fait qu'un accord collectif de travail a été négocié et conclu en séance de commission paritaire ne lui confère donc aucune force obligatoire particulière et ni les commissions paritaires, ni leurs membres se sont vu, comme tels, octroyer de nouveaux pouvoirs» (59).

Het feit dat de vakorganisaties van werkgevers en werknemers in een paritair comité een overeenkomst sluiten omtrent loons- en arbeidsvoorwaarden, verandert in wezen niets aan de aard van de aangegane overeenkomst, evenmin als het feit dat de wetgever aan een bepaald gedeelte van het voorwerp of de inhoud (60) een algemeen suppletieve draagwijdte heeft gegeven, in de aard van de rechtshandeling een wijziging aanbrengt: het blijft een overeenkomst tussen vakorganisaties.

III. Besluit.

Het collectief overleg tussen vakorganisaties van werkgevers en werknemers heeft zeer gespecificeerde en georganiseerde vormen aangenomen: in de bedrijfstak heeft het hoofdzakelijk plaats in de paritaire comités, waar dan ook de meeste collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten worden. Het voornaamste

kenmerk van deze paritaire comités is wel hun grote soepelheid, zowel wat hun oprichting, als wat hun bevoegdheid en hun werking betreft.

De samenwerking tussen vakorganisaties van werknemers en werkgevers in de schoot van de paritaire comités is een zegen voor de industriële vrede. De overeenkomsten, die er gesloten worden inzake loons- en arbeidsvoorwaarden, betekenen, althans voor een bepaalde periode de economische en de sociale vrede.

De paritaire comités zijn trouwens typerend voor de collectieve organisatie der arbeidsbetrekkingen. Meer en meer worden de arbeidsvoorwaarden collectief bepaald door de tussenkomst van vakorganisaties van werkgevers en werknemers, die langs verschillende wegen mede de normen, die de arbeidsverhoudingen beheersen, vastleggen.

Deze beschouwingen in verband met de paritaire comités zijn ongetwijfeld zeer onvolledig, vatbaar voor heel wat nuanceringen en zeker voor verder diepgaand wetenschappelijk onderzoek. Wellicht hadden we ook de aandacht dienen te wijden aan de juridische binding van de beslissingen, meer bepaaldelijk van de collectieve arbeidsovereenkomsten, die in de paritaire comités gesloten worden; want ook in dit verband rijzen er ingewikkelde, maar des te belangwekkender problemen.

Ik durf echter niet langer aanspraak maken op uw aandacht. Ik wil er alleen nog aan toevoegen dat het Belgisch recht er alles te samen niet in geslaagd is gelijke tred te houden met de ontwikkeling van de paritaire comités, van de collectieve arbeidsovereenkomsten en van de bedrijfsorganisatie in het algemeen. Teveel hebben rechtsleer en rechtspraak de eigen aard van de collectieve werkelijkheden over het hoofd gezien en gepoogd deze collectieve verschijnselen in te rijgen in het keurslijf van individuele rechtsconstructies, waardoor de essentiële werking ervan werd bemoeilijkt.

Ook hier, zoals trouwens bij elk wetenschappelijk onderzoek, dient men gewapend te zijn met een harnas van «oorspronkelijkheid» en een wapenschild van «zin voor de werkelijkheid». Beide, én oorspronkelijke benadering én zin voor de werkelijkheid, zijn niet alleen essentiële vereisten voor een degelijk onderzoek van de rechtsproblemen in verband met de paritaire comités, maar van elk rechtsonderzoek dat aan om het even welke instelling van de maatschappij gewijd wordt.

Beide voorwaarden dringen zich vooral op waar de rechtgeleerde regelen ontwerpen wil, om het recht en de maatschappelijke verhoudingen tot een harmonisch geheel te verenigen.

(1) BRAUN K., *The settlement of industrial disputes*, New York, 1944, blz. 21; KAHN-FREUND O., *Les rapports collectifs du travail. Rapport général. IIe congrès international de droit social*, Bruxelles, 1953, blz. 1.

(2) WITNEY F., *Government and collective bargaining*, New York, 1951, blz. 518.

(3) ANTONOPOULO H.D., *Les commissions paritaires d'industrie en Belgique*, Bruxelles, 1926, blz. 16.

(4) Zie R. Bianpain, *De collectieve arbeidsovereenkomst*, 1961, nrs. 21 en vlg.

(5) «De eerste overeenkomst tot sociale samenwerking» in: A.C.V., 1952, blz. 716-732.

(6) Zie eveneens de nationale overeenkomst van 11 mei 1960, (*Arbeidsblad*, 1960, blz. 680-684).

(7) Art. 87 A, alinea 1 (Code Int. Trav.).

(8) *Parl. Ann., Kamer*, 1918-1919, blz. 335.

(9) Antonopoulou H.D., o.c., blz. 30-31; MINEUR J., o.c., blz. 33-34.

(10) Antonopoulou H.D., o.c., blz. 54-55.

(11) Meestal echter bij M.B.

(12) Zie YALCIN S., *Les relations entre l'Etat et les organisations professionnelles en Belgique*, Bruxelles, 1953, blz. 85.

(13) Zie: «Overzicht van de bestaande loonsovereenkomsten gebaseerd op het verhoudingscijfer van kleinhandels- prijzen», in: *Arbeidsblad*, 1938, blz. 678-688.

(14) Holglasfabricage, *Idem*, 1936, blz. 570.

(15) Glasblazerijen (Glaver-Mol), *Idem*, 1937, blz. 867.

(16) Hotels, dranksluiterijen, *Idem*.

(17) Breigoed (Doornik), *Idem*, blz. 869; Artikel 7 van de overeenkomst luidde: «De werkgevers- en arbeidersorganisaties verbinden zich er uitdrukkelijk toe deze overeenkomst door hun aangesloten leden te doen naleven. De moeilijkheden, die uit de toepassing van deze overeenkomst zouden kunnen voortvloeien, zullen door onderhandelingen tussen partijen opgelost worden. In laatste instantie, is het de paritaire commissie die bevoegd is om een beslissing te nemen. De werkgevers- en arbeidersorganisaties zijn het eens om slechts tot staking of lock-out over te gaan ten opzichte van de toepassing van deze overeenkomst, nadat al de verzoeningsmiddelen uitgeput zijn en mits verwittiging van veertien dagen vooraf gericht tot de voorzitter van de paritaire commissie. De partijen, die deze overeenkomst sluiten, zijn het eens om voortdurend op de volkomen toepassing van deze overeenkomst te waken»

(18) R.P.D.B. t. XIV blz. 243, nr 1.

(19) Besluit van de Regent van 27 juli 1946 (gewijzigd bij het besluit van 24 maart 1947).

(20) K.B. van 5 januari 1957 waarbij worden bepaald de benaming, de bevoegdheid en de samenstelling van de paritaire comités opgericht ter uitvoering van de besluitwet van 9 juni 1945 tot vaststelling van het statuut der paritaire comités. Voor de lijst der paritaire comités en het aantal werknemers die binnen de bevoegdheid van elk paritair comité vallen zie: DELPERÉE A., «De quelques aspects des commissions paritaires en Belgique», in: *Revue internationale du travail*, 1960, blz. 209.

(21) De besluitwet van 9 juni 1945 heeft niet bepaald in welke vorm de raadpleging van de vakorganisaties moet geschieden alvorens een paritair comité in te stellen of de bevoegdheid ervan te wijzigen. Derhalve heeft die raadpleging op een geldige wijze plaats wanneer de vakorganisatie, in antwoord op een in het Staatsblad bekend gemaakt bericht en ondanks deze algemeenheid van bewoordingen, haar standpunt aan de Minister heeft doen kennen (R. van State, 12 oktober 1956, *Arr. R. van State*, 1956, blz. 705).

(22) R. van State, 5 juni 1959, *Arr. R. van State*, 1959, blz. 469.

(23) Bevoegd is de Minister van Arbeid. Wanneer een paritair comité voor een ander ministerie rechtstreeks belang heeft — zo bv. het Paritair Comité van Stadstramwegen en Autobuslijnen, onder het Ministerie van Verkeerswezen — zullen beide ministers ondertekenen (DE CUYPER G.F., *Publiekrechtelijke organisatie van het bedrijfsleven*, Leuven, 1954, blz. 180).

(24) R. van State, 25 april 1950, *Pas.*, 1951, IV, 1; hoewel de artikelen 5, 6 en 8 van de besluitwet van 9 juni 1945 slechts melding maken van de paritaire comités ingesteld bij K.B. zie HORION P., «La réglementation des conditions de travail à l'intervention des commissions paritaires», in: *Recueil de travaux du centre interfacultaire du travail de l'Université de Liège*, 1952, blz. 70 en vlg.

(25) Verslag aan de Regent, *Pasin*, 1945, blz. 466.

(26) In dit verband weze opgemerkt dat een wetsontwerp werd ingediend tot wijziging van de besluitwet van 9 juni 1945 tot vaststelling van het statuut der paritaire comités (ingediend door de Regering nr 280/1 op 23 juni 1959). Dit wetsontwerp strekt ertoe de werknemers in dienst bij personen, als notarissen, geneesheren, tandartsen, advocaten, pleitbezorgers en deurwaarders, in aanmerking te laten komen voor de bescherming en de voordelen van het wetsbesluit van 9 juni 1945.

(27) Dergelijke raadpleging is essentieel, zelfs wat betreft een K.B., dat achteraf de bevoegdheid van een bestaand paritair comité zou wijzigen of nader zou omschrijven, wanneer dienaangaande geschil zou ontstaan (HORION P., o.c., blz. 71); R. van State, 17 april 1951, *T. Soc. R.*, blz. 365. Zie eveneens R. van State, 20 april 1951, *Pas.*, 1952, IV, 28; 13 juli 1953, *Pas.*, 1954, IV, 154.

(28) In het verslag van de Regent bij de besluitwet van 9 juni 1945 lezen wij dat de uitvoerende macht de organisaties aanwijst die als vertegenwoordigend moeten worden aangezien en dat het vertegenwoordigend karakter van een organisatie een feitelijke kwestie is waaromtrent de uitvoerende macht zich nader moet inlichten door de verschillende groeperingen te raadplegen. Het uitvoeringsbesluit van 27 juli 1946 bepaalt dat als vertegenwoordigende organisatie slechts zal worden beschouwd elke vereniging van werknemers, verbonden aan een groepering, welke, ten eerste nationaal georganiseerd is, en ten tweede, ten minste 30.000 leden telt. Volgens art. 5 van het K.B. van 5 januari 1957 waarbij bepaald worden de benaming, de bevoegdheid en de samenstelling van de paritaire comités, opgericht ter uitvoering van de besluitwet van 9 juni 1945 tot vaststelling van het statuut der paritaire comités, worden als representatieve organisaties van werknemers aangezien de professionele en interprofessionele organisaties, verbonden met een nationale organisatie van ten minste 30.000 leden, welke nu vertegenwoordigd is in de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad, te weten: het A.B.V.V., het A.C.V. en de A.C.L.V. Het A.B.V.V. en het A.C.V., zijn vertegenwoordigd in elk van de 74 nationale paritaire comités, terwijl de Liberale Vakbonden in 7 van deze nationale paritaire comités niet vertegenwoordigd zijn (art. 6 en 7 van het K.B.).

(29) R. van State, 5 juni 1959, *Arr. R. van State*, 1959, blz. 469.

(30) Art. 2 van het K.B. van 5 januari 1957 vermeldt het aantal werkende en plaatsvervangende leden van de nationale paritaire comités, die het heeft opgesomd (art. 2); de cijfers gaan van 6 tot en met 15. In art. 3 van het zelfde

K.B. wordt er nochtans bepaald dat het aantal leden op voorstel van het bevoegd nationaal comité zal kunnen worden verhoogd of verlaagd, zonder evenwel minder dan 5 en meer dan 16 te mogen bedragen.

(31) Art. 4 van hetzelfde K.B.

(32) Art. 6 in fine en art. 7 in fine van hetzelfde K.B.

(33) Zie evenwel R. van State, 16 oktober 1959, *R.J.D.A.*, 1959, blz. 237-239 met noot J. Reijters.

(34) Volgens het wetsvoorstel van 3 mei 1956 betreffende het leerlingwezen in handel en nijverheid (Parl. Doc., Senaat, 1955-1956, nr. 174 — de tekst van dit wetsvoorstel is overgenomen uit het advies nr. 54 (2 febr. 1956) van de Nationale Arbeidsraad —) zou de inrichting en de controle van het leerlingwezen in de nijverheid en de handel worden toevertrouwd aan de nationale of gewestelijke paritaire comités. Te dien einde zouden de paritaire comités in hun midden organisatie- en controlecomités voor het leerlingwezen oprichten (art. 10). Het bevoegde paritaire comité zou voor de betrokken bedrijfstak een reglement op het leerlingwezen opstellen dat bij K.B. zou dienen te worden goedgekeurd (art. 10 en 11). De leerlingovereenkomst zou om geldig te zijn, erkend moeten worden door het organisme of controlecomité van het leerlingwezen, of, bij ontstentenis daarvan, door het bevoegd nationaal of gewestelijk paritair comité (art. 14).

(35) Verslag aan de Regent, Pasin., 1945, blz. 465. Wat de verzoeningsopdracht der paritaire comités betreft, zie onze studie: «De bemiddeling bij collectieve arbeidsgeschillen in België», in: *T. Soc. R.*, 1959, blz. 291-298.

(35bis) Zie ons proefschrift, o.c., nr. 88.

(35ter) *Idem*, nr. 91.

(36) *Rev. trav.*, 1955, blz. 404.

(37) *idem*, blz. 522.

(38) Mislukt: het bemiddelingsorganisme heeft een oplossing voorgesteld, die niet werd aanvaard door partijen.

(39) Geen beslissing: het bemiddelingsorganisme heeft geen akkoord kunnen bereiken over een aan de partijen voor te leggen oplossing ofwel heeft zij deze partijen verwezen naar de lokale of gewestelijke lichamen (*Arbbl.*, 1957, blz. 289).

(40) *Arbeidsblad*, 1958, blz. 426.

(41) Art. 2 van het besluit van de Regent van 15 okt. 1945 waarbij de algemene modaliteiten van de werking der paritaire comités bepaald worden.

(42) Art. 1.

(43) Melding dient evenwel te worden gemaakt van de wet van 19 augustus 1948 betreffende de prestaties van openbaar belang; de beslissingen die de paritaire comités in dit verband nemen, kunnen algemeen verbindend verklaard

wanneer die beslissingen voor elk der partijen minstens twee derden van de stemmen hebben behaald. De K.B. van 17 juni 1955 (art. 31) en van 30 juli 1957 (art. 34), onderscheidenlijk betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders en voor bedienden, bepalen dat de paritaire comités op geldige wijze kunnen beslissen indien minstens de helft der leden van elke partij aanwezig is en dat bindende kracht aan deze beslissing kan worden verleend, wanneer deze beslissingen voor elk der partijen de gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen hebben behaald. Tenslotte bepaalt art. 4 van de wet van 28 april 1958 betreffende het Fonds voor Scholing, Omscholing en Sociale Herscholing van Mindervaliden dat de desbetreffende beslissingen van de paritaire comités bij K.B. kunnen worden bindend verklaard wanneer deze beslissingen ten minste 75 % van de door elke partij uitgebrachte stemmen bekomen.

(44) *Haesaert J.P.*, «Les commissions paritaires et la compétence d'annulation du Conseil d'Etat», in: *T. Soc. R.*, 1955, blz. 85 en vlg.

(45) *Bove F.*, «Kenmerken van de door de paritaire comités tot stand gebrachte reglementering», in *T.B.*, 1957, blz. 179; zie eveneens *Van Goethem F.*, «Nieuwe vormen van sociaal recht», in: *R.W.*, 1950, kol. 968-970 en «La convention collective du travail en droit belge», in: *J.T.*, 1955, blz. 17; *Magrez*, «La valeur juridique des conventions collectives», in: *Contact syndical*, 1952, blz. 16; *Lagasse A.*, «De la valeur des décisions des commissions paritaires non approuvées par un arrêté royal», in: *T. Soc. R.*, 1959, blz. 44.

(46) *Parl. Doc.*, *Kamer*, 1957-1958, nr. 50, blz. 4, 9.

(47) *Lenaerts H.*, «De verordeningbevoegdheid van de organen der bedrijfsorganisatie», in *T.B.*, 1957, blz. 160.

(48) Wet van 13 augustus 1928; Cass. 30 apr. 1934, *Pas.*, 1934, I, 259.

(49) K.B. nr. 185 van 9 juli 1935.

(50) Besluitwet van 6 oktober 1944.

(51) *Lenaerts H.*, o.c., blz. 161; zie eveneens *De Meyer J.*, *Cursus van Staatsrecht, deel II*, 1957, blz. 123 ter.

(52) *Lenaerts H.*, o.c., blz. 161; zie eveneens *De Meyer J.*, *Cursus van Staatsrecht, deel II*, 1957, blz. 123 ter.

(53) 20 april 1950, *R.D.J.A.*, 1950, blz. 178.

(54) *De Meyer J.*, o.c., deel I, blz. 52-53.

(55) *Pasin.*, 1945, blz. 465.

(56) 7 mei 1952, *R.W.*, 1952-1953, kol. 11.

(57) Art. 4 van het K.B. van 5 januari 1957.

(58) Zie ons proefschrift, nrs. 298 en vlg.

(59) «Travail», *Comm. Parit.* in *R.P.D.B.*, XV, bl. 250, nr. 69bis.

(60) Zie ons proefschrift, nrs. 298 en vlg.

Antwoord van Mr A. RAPORT, Stafhouder der Balie van Leuven

Bij de plechtige openingszitting van de Conferentie van de Jonge Balie valt aan het hoofd van de Orde de vererende opdracht en ook de kiese taak te beurt het woord te voeren na de Voorzitter van de Conferentie en na de redenaar van deze feestelijke gelegenheid.

Twee jonge krachten van onze Balie hebben hun toehoorders geboeid gehouden, de éne onder de charme van zijn sprankelende welsprekendheid, de andere onder de vloed van zijn juridische kennis; en dan komt, anterioribus dispar, de helaas reeds grijze en onder het harnas vergrijsde Stafhouder aan de beurt, en hij ook moet zijn duit in 't zakje doen. Hij moet het doen in een taal die voor hem geen onderwijstaal is geweest; toen hij studeerde bestond voor hem nog niet eens de mogelijkheid in zijn moedertaal een wettelijk diploma te verwerven.

Voor hem heeft ook geen veld voor postuniversitaire wetenschapstudies opengestaan, want nog vóór dat hij klaar stond de zwarte tabbaard met witte bief aan te trekken, stak hij — voor lange tijd — in andere kledij, te velde: cedit armis toga; en weldra daarna werd hij zozeer door het woelige, wisselvallige leven, onder zijn vele facetten opgeslorpt, dat hij niet eens de gelegenheid meer gevonden heeft ook maar een brochureetje over rechtwetenschap in het daglicht te brengen.

Tot zijn verontschuldiging kan hij slechts aanvoeren: tuli pondus dici et aestus!

En nu, na eloquentie en eruditie, wordt van hem verwacht dat hij ook zijn duit in het bakje zou doen.

Hij doet het gaarne.

Hij doet het gaarne, Mijnheer de Voorzitter van de

Conferentie van de Jonge Balie te Leuven; als Stafhouder ziet hij met welbehagen de sprong naar bloei, naar activiteit en naar degelijkheid die uw Conferentie in de laatste jaren heeft gemaakt.

Uw Conferentie is in de jongste jaren teruggekeerd naar de zuivere traditie die vergt dat de werkzaamheden van het nieuw gerechtelijk jaar zouden worden ingezet door het optreden van een onzer jongeren, een uit ons eigen milieu.

Te dikwijls wordt beweerd dat materialistische bekommernissen alles bij allen primeren; dat er aan de balie geen wetenschappelijk werk meer gedaan wordt; meer nog dat de jongeren voor geen wetenschappelijke arbeid meer vatbaar zijn.

De inspanningen die uw conferentie zich in de jongste jaren heeft getroost en de uitslagen die zij heeft bereikt zijn daarop een klinkend antwoord.

De jonge beloften die U jaar na jaar voor het voetlicht hebt gebracht, hebben hier, door uw toedoen, getuigenis afgelegd van hun weten en van hun kunnen.

Het is een warme vreugde aan het hart van de Stafhouder te zien dat deze jonge begaafdheden zich kunnen ontpoppen onder het welwillend en belangstellend medeleven van zulk uitgelezen gezelschap als dit van deze avond; ik ben dit eminent gezelschap dankbaar voor de aanmoediging die het aldus aan onze jonge confraters betuigt.

Uitgelezen kan dit auditorium bezwaarlijk meer zijn dan het is; voor mij nochtans is het nog te schaars; graag zou ik het nog zien uitdeinen over alles wat in onze zo gevarieerd samengestelde pro-

vinciestad, aan rechtskundige, sociale, wetenschappelijke, economische en literaire betrachtingen toch zo rijk is; want hierdoor, door uw arbeid, door uw waardevolle prestaties wordt het aanzien van de Orde op het voetstuk geplaatst en met nieuwe luister omstraald.

Nu zie ik U, Mijnheer de Voorzitter, ootmoedig het hoofd schudden, en zeggen: non mihi, domine...»; en dit is waar. Gij zijt een jonge, nieuwe voorzitter van deze Conferentie; gij ontvangt een bloeiende, maar nog steeds voor meerdere bloei vatbare instelling uit de handen van uw voorganger, die op dit gebied nooit volprezen verdiensten heeft verworven; als Hoofd van de Orde sluit ik mij gaarna aan bij de dankbaarheid die uw Conferentie hem verschuldigd is.

Maar gij zijt een jong voorzitter, vol wilskracht en vol begaafdheid, die de voetsporen van zijn voorganger zal weten te drukken en wiens doelwit het zal zijn de instelling, die aan zijn handen is toevertrouwd, steeds hoger op te voeren.

In een recente assisenzaak, schreef een bekend journalist in een groot Vlaams dagblad van de hoofdstad: «Eindelijk eens sierlijk Nederlands in onze Brusselse gerechtszalen».

De voorzitter van de Tuchtraad is er van overtuigd dat het hier niet ging om door U gezochte publiciteit, maar dat slechts spontane gevoelens van Vlaamse fierheid deze rozeknop van moedertaal-entoesiasme onder de pen van L.D.L. had doen ontluiken. Ook overdreef hij voorzeker, als zou er tot hiertoe nooit keurig A.B.N. in het Brussels Justitiepaleis hebben weerklonken; maar het stemt ons tot voldoening en tot fierheid dat het voor een pleiter van onze balie was dat dergelijk moto voor het eerst in een dagblad der hoofdstad werd geblokletterd.

Dit alles, Mijnheer de Voorzitter, is een belofte voor ons; voor U is het een eer, maar tevens ook een zware opdracht voor de taak die U te wachten staat; wees overtuigd dat U daartoe rekenen kunt op de belangstelling en op de steun van de Raad van de Orde, en van haar hoofd in het bijzonder.

* * *

Die duit in het bakje, die reeds voor de voorzitter van de Conferentie klonk, laat ik gaarne een tweede maal rinkelen, voor U, mijnheer de feestredenaar van deze avond en waarde confrater.

De voorzitter van de Conferentie heeft reeds uitgebreid over uw curriculum vitae, ik wil niet in herhalingen vallen; maar toch wil ik uiting geven aan mijn verrassing over de veelzijdigheid van het reeds geleverd wetenschappelijk werk dat ik met de ouderdom van een min dan dertigjarige als volledig gedisproportioneerd zou durven te betitelen.

Maar niet alleen in uw studies, wel ook in uw bijdragen aan de wetenschap van het sociaal recht hebt gij de grenzen van ons land verre overschreden. En hier krijg ik nu onder de hand een uwer jongste telgen: een studie over La Solución de los Conflictos Colectivos de Trabajo en Bélgica, in het tijdschrift Gaceta del Trabajo van Buenos Aires, juli 1961.

Ik ben er dan ook toe gedreven U toe te roepen: «muy bien, le gratulamos a Usted mucho, mucho».

Het is dan ook niet te verwonderen dat pas een paar maanden nadat U schitterend uw agregaat voor het Hoger onderwijs veroverde, de Katholieke Universiteit van Leuven U opriep om als docent in haar befaamde Rechtsfaculteit in te treden en er leerstoelen te bekleden die niet alleen over Conflicten zouden handelen, wat wel uw specialiteit schijnt te worden,

maar zelfs misschien conflicten met nog meer eerbiedwaardige faculteiten uit te lokken.

Mijnheer de feestredenaar, Gij zijt dokter in de Rechten, gij werd hogeschoolprofessor, gij wilt ook volwaardig advocaat worden. Te dikwijls leeft de rechtskundige wetenschapsman «en vase clos», zich blind starend op de schone theorieën, zich vermeiend in het construeren van bekoorlijke stelsels, maar wars van de werkelijkheid, afgesloten van het dringende, dwingende, dagelijks groeiende en dagelijks zich hernieuwde rechtsleven van de praktijk.

Daarom zijt U nu, mijnheer de professor, jonge stagiair geworden, omdat gij wilt advocaat worden en weten wat het rechtsleven is, met zijn krioelende moeilijkheden van iedere dag, met zijn bittere ontgoochelingen soms, en ook bijwijlen met zijn genoegens, met zijn vreugden en zijn triomfen. Gij zult te leren hebben hoe een dagvaarding en een besluitschrift deugdelijk worden opgesteld, en hoe een rechtspleging behoorlijk wordt geleid; gij zult het Paleis van Justitie bezoeken en er uw tijd doorbrengen — en ook wel vaak verspillen — in wandelgangen en in gerechtszalen. Vooral zult gij opzien naar uw patroon, die U zal leiden met gepaste strengheid en die U zal raad geven met al de toewijding en de welwillendheid die de grijze patroon aan de onervaren stagedoende advocaat verschuldigd is.

Maar door dit alles zult gij de rechtsonderhorige leren kennen, met al zijn betrachtingen, met al zijn zwakheden, met al zijn gemoedstoestanden: gij zult de hartslag leren aanvoelen van het volk van uw land; en door uw onderricht op de universitaire leerstoel zult gij dit alles laten ten goede toekomen aan generaties en generaties van rechtsstudenten, die door U zullen leren beter ten dienste van hun volk te staan. De stafhouder kan niet eindigen zonder zich gedurende enkele ogenblikken te voelen als behorende tot het plantengeslacht en het in de stengel opstijgende sap te verdelen tussen openbloeiende rozen en stekende doornen.

Wat kan de stafhouder, hij, een man van de dagelijkse nederige praktijk, de staf breken over een werk van studie en van wetenschap?

Wat wij van U deze avond gehoord hebben is de vrucht van een echt benediktijnerwerk. Zelden zal het wel gegeven zijn aan een aandachtig en select gezelschap over een ingewikkeld en doorgaans minder gekend onderwerp een zo volledige en alles omvattende lering te ontvangen.

Het overgrote deel van uw uiteenzetting was een historische schets van de wording van de paritaire comités in België en een analytische beschrijving van de huidige samenstelling en werking van deze comités.

Dergelijke uiteenzetting is leerrijk maar voor weinig meningsverschillen noch kritiek vatbaar. En bij de stelling dat de paritaire comités geen gerechtelijk administratieve instellingen zijn, maar tot de privaatrechtelijke orde blijven behoren, kunt U bij mij bezwaarlijk een contradictant vinden.

Zelfs bij het einde van uw rede, werden uw besluiten zodanig in algemene bewoordingen geformuleerd dat men mag zeggen dat geen werkelijke twistvragen werden opgeworpen. En nochtans, zouden er gene aktueel zijn geweest.

Zo hoorde ik U — wellicht ietwat ex cathedra, Mijnheer de professor — bevestigen: «de overeenkomsten, die in de schoot van de paritaire comités gesloten worden inzake loons- en arbeidsvoorwaarden, betekenen, althans voor een bepaalde periode, de economische en sociale vrede».

Maar als die overeenkomsten dan eens niet worden

nageleefd door een van beide partijen, wat gebeurt er dan?

Welk middel van rechtsdwang bestaat er, of zou er kunnen tot bestaan worden gebracht, om de onwillige partij tot eerbiediging van haar verbintenissen te dwingen?

Reacties van de andere partij zijn louter feitelijkheden. De werknemers kunnen reageren door staking, door zitstaking (of zelfs, zoals de tolbedienden, door overdreven administratieve ijver) — En zij zullen het doen; en zij zullen het halen. De werkgever heeft daarentegen wellicht het lock-out tot zijn beschikking; maar dit aan twee zijden snijdend mes is, althans in ons land (nog niet in Groot-Brittannië b.v.) naar de rommelkast van de uitgediende wapenen verwezen.

En indien vakorganisaties van werkgevers en werknemers in de schoot van het paritaire comité een overeenkomst hebben gesloten, welk wordt dan, in geval van woordbreuk van een der partijen, de verantwoordelijkheid van deze laatste? Of hoe kan of hoe zou deze verantwoordelijkheid wettelijk kunnen worden geregeld? Is dit een probleem dat nieuw is? Volstrekt niet.

Sporen van regeling vindt men reeds in Duitsland vijf en vijftig jaren geleden (Gunther, 1908, *Der Tarifvertrag in München* blz. 81), waar tussen het vakverbond van het vervoerpersoneel en de directie der schouwburgen van München bedongen werd dat, in geval van bepaalde overtredingen van de collectieve arbeidsovereenkomst door een gesyndiceerde werknemer, het vakverbond aan de directie een som van 20 mark (25 goudfrank!) moest storten ten behoeve van bepaalde welvaartinstellingen.

En voor de aansprakelijkheid van de vakvereniging zelf werd er toen reeds bepaald door artikel 50 §2 van het nieuwe Duitse wetboek (dat mij toen door professor Dupriez in de school voor Politieke en Sociale Wetenschappen werd gedoceerd) dat: «de vereniging die geen rechtspersoonlijkheid bezit mag worden gedagvaard; gedurende het geding wordt zij beschouwd als de rechtspersoonlijkheid bezittend».

Nu moet ik bekennen dat ik deze twee aanhalingen met enig leedvermaak heb gemaakt; inderdaad — in cauda venenum — hier komt ten slotte mijn enige ernstige kritiek: deze aanhalingen komen uit een doktoraats thesis van de school van Politieke en Sociale Wetenschappen van het jaar 1910 over *Le Contrat collectif du travail* — et sa vie juridique en Allemagne.

Deze bijdrage aan de stof schijnt volledig aan de aandacht van onze feestredenaar ontsnapt te zijn.

Dit werk komt van een voorloper, grote sociale werker en vriend der kleinen, en gedurende lange jaren Leuvenaar door bestemming en incorporatie.

Wijlen Pater Valerius Claes, die na de verwoesting van Leuven in augustus 1914, ongeëvenaarde liefdadigheidsdiensten aan het geteisterde Leuven bewees, schreef dit werk hier in Leuven, in zijn cel van het Capucienenklooster.

Laten wij hem nog een ogenblik aan het woord: een woord dat ons toeklinkt van uit het jaar O.H. 1910!

« Nous ne soutenons pas que le contrat collectif de » travail soit une panacée sociale. Il peut beaucoup, » il ne peut pas tout. Il ne peut rien même s'il n'est » appuyé sur les deux piles qui doivent soutenir ce » pont social: nous voulons dire les dispositions psy- » chologiques et la structure juridique. Les dispositions » psychologiques des intéressés sont l'élément vital » du contrat collectif. La loyauté, la conscience du » devoir et de la responsabilité, l'esprit de bienveil- » lance et de justice, la faveur de l'opinion et des » pouvoirs publics; ce sont là les éléments de vie qui » donnent au contrat sa force interne et productive. » Sans ces dispositions, le contrat collectif ne peut » pas vivre, et ni le droit, ni la loi ne peuvent les rem- » placer. Le relèvement des forces morales est tou- » jours l'élément fondamental de toute vraie restau- » ration sociale (p. VI)

En in zijn slotwoord herhaalde hij:

« Quelles que soient la perfection et la solidité du » droit et de la loi, quelque judicieuse et éclairée que » soit la jurisprudence, le contrat collectif ne vivrait » pas et son influence pratique sur les relations entre » le capital et le travail serait complètement nulle, si » au fond de tout cela ne se trouve la force vitale » de l'éducation appropriée des individus et des masses. » Voilà l'élément de vie et de fécondité sans lequel la » loi ne pourrait rien. Nihil leges sine moribus » (p. 429).

Voorwaar, Pater Valerius Claes was een pionier, en een profeet. Hij verdient onze dankbare hulde.

En nu, na meer dan een halve eeuw, staat er aan onze duurzame rechtsfaculteit een nieuw specialist op voor deze oude stof van de collectieve arbeidsovereenkomst.

Moge zijn arbeid en zijn lering een nieuwe steen aanbrengen bij het groot gebouw van de sociale vrede.

Jaarvergadering van de Vereniging voor de vergelijkende studie van het Recht in België en Nederland

De Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht in België en Nederland hield op 3 en 4 november haar elfde algemene vergadering.

Nadat de talrijke deelnemers uit Noord en Zuid door de voorzitter van de Belgische sectie, Professor Van Dievoet, werden verwelkomd, deelde deze laatste aan de vergadering zijn beslissing mede als voorzitter ontslag te nemen. Hoewel algemeen deze beslissing werd betreurd, mocht de Belgische sectie zich verheugen in de aanduiding van Professor Dekkers als nieuwe voorzitter, die er aan hield de aftredende voorzitter zeer hartelijk te danken voor hetgeen hij tijdens meer dan 14 jaren, sinds de oprichting samen met de betreunde Professor Meyers, voor de vereniging had gepresteerd en meteen de hoop uit te drukken dat hij

nog verder actief aan de werkzaamheden zou blijven deelnemen. Als sekretaris van de Belgische afdeling werd Professor De Meyer opgevolgd door Professor Ronse.

De verschillende deelnemers begaven zich dan naar de afzonderlijke secties, nl. Staatsrecht, Strafrecht en Privaatrecht.

De sectie *Staatsrecht* onder voorzitterschap van Professor Simons behandelde het probleem van de *Stedebouw en van de ruimtelijke ordening*. De aanwezige deelnemers waren: F.J. Beunke; R.R. Blanpain; F. De Visschere; L. De Vries; A. Mast; K. Mees; M. Picavet; J.M. Polak; Fr. Rigaux; R. Senelle; D. Simons; M. Somerhausen; J.R. Stellinga; S.F.L. van Wijsbergen; A. Vranckx. De preadviezen

uitgebracht door Van Wijnsbergen (Nederland) en Vranckx (België), en de besprekingen die hierop volgden, hadden betrekking op de in beide landen bij de parlementen in behandeling zijnde wetsontwerpen betreffende de ruimtelijke ordening.

Achtereenvolgens werden de volgende punten in de bespreking betrokken :

- 1) aard en omvang van de planologische maatregelen ;
- 2) het plan in voorbereiding ;
- 3) het rechtskarakter van de plannen ;
- 4) de bescherming van de belanghebbenden bij de totstandkoming der plannen ;
- 5) schadevergoeding en onteigening ;
- 6) verkaveling ;
- 7) coördinatie op Rijksniveau ;
- 8) strafregeling ;

* * *

De afdeling Strafrecht vergaderde onder voorzitterschap van Prof. Mr. Van Bemmelen. Preadvies over de wederzijdse rechtshulp bij de opsporing en het onderzoek van strafbare feiten werd uitgebracht door Prof. Rubbrecht (België) en Mr. Van Dullemen (Nederland).

Aan de werkzaamheden der afdeling namen verder deel : voor Nederland de H.H. Hulsman, Van Oosten en Van Eck, leden, voor België, de H.H. Van Houdt, Bekaert, Matthijs, Charles, Versée, Declercq, leden en D'Haenens, genodigde.

De preadviezen en de bespreking handelden over de zogenaamde secundaire rechtshulp buiten de eigenlijke uitlevering, die een primaire rechtshulp genoemd wordt en waaraan reeds een bespreking werd gewijd tijdens de bijeenkomst der Vereniging in 1959.

Uit het door beide preadviseurs gegeven overzicht van het terzake thans vigerend positief recht in beide landen (nl. de uitleveringswetten en — verdragen) blijkt dat op het gebied der secundaire rechtshulp reeds heel wat mogelijkheden bestaan, met name wat betreft huiszoeking, inbeslagneming, verhoor van getuigen en verdachten, onderzoek door deskundigen.

Deze secundaire rechtshulp is evenwel eng verbonden met de beginselen van de eigenlijke uitlevering; het is trouwens in de uitleveringswetten dat men de bepalingen omtrent secundaire rechtshulp vindt. De bespreking der diverse mogelijkheden van secundaire rechtshulp bracht hoofdzakelijk de wenselijkheid naar voor deze te verruimen en leidde in grote trekken tot o.m. volgende stellingen :

— buiten de gevallen van achtervolging aan de binnengrenzen, is het optreden van de eigen politiediensten op het grondgebied van de andere Staat niet wenselijk om redenen van te grote verschillen in de nationale wetgevingen en de daaruit voortspruitende praktische moeilijkheden ;

— rechtshulp enkel voor niet-politieke misdrijven is te beperkt en dient te worden uitgebreid tot misdrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat, mits evenwel de mogelijkheid voor beide landen zich te verzetten tegen het verlenen van rechtshulp om redenen van internationale openbare orde ;

— uitbreiding van de mogelijkheden tot huiszoeking en inbeslagneming tot alle misdrijven, zelfs deze niet voorzien in de uitleveringswetten en zonder handhaving der vereiste van dubbele incriminatie.

— voor het bekomen of verstrekken van rechtshulp zou de diplomatieke weg moeten verlaten worden.

Herhaalde malen bleek bij de bespreking dat het ontwerp-Benelux, verdrag aangaande de uitlevering en

de rechtshulp in strafzaken o.m. voor de secundaire rechtshulp, verruiming meebrengt en ook de vereenvoudiging in de procedure.

Terloops werd ook de vraag gesteld naar de waarde met het oog op bewijsvoering van de gegevens door wederzijdse rechtshulp verkregen. Al dadelijk bleek dat hiermee in zijn geheel het probleem van het bewijsrecht in strafzaken, dat in beide landen grondig verschilt, gesteld was. Er werd daarom besloten dit als onderwerp van bespreking te nemen voor de volgende vergadering.

* * *

Tenslotte hield de sectie *Privaatrecht* zich bezig met de studie van de *dwangsom*. Namen deel aan de bespreking : Dorhout Mees, Drion, Van Ewijk, De Jong, Haardt, Offerhaus, Van Opstall, Rutten, Visser, Wijkerheld Bisdorff, Dekkers, Delva, Dumon, Limpens, Ronse, Van Dievoet E., Van Hecke, Van Hee, Van Parijs, De Vreese, Van Dievoet G., Van Damme en Storme.

Nadat de voorzitter van de sectie, Prof. Dekkers, de beide rapporteurs de Professoren Van Opstall (Nederland) en Ronse (België) had bedankt voor hun uitstekend preadvies, werd een eerste gedachtenwisseling gewijd aan de gevolgen van de toepassing van de dwangsom in Nederland sinds de wet van 1932. Bij de discussie bleek dat, waar in België tal van wisseloplossingen voorhanden zijn, in Nederland deze instelling onmisbaar wordt geacht om de nakoming en vooral de spoedige nakoming van de verplichtingen af te dwingen. Er zijn ongetwijfeld leemten en misbruiken, alleen reeds doordat de rechter zich dikwijls onvoldoende rekenschap geeft van het bedrag en de voorwaarden van de dwangsom. Verder werd er ook op gewezen dat de dwangsom meestal toepassing vindt in de kortgeding-procedure, terwijl tenslotte in ongeveer 90% van de gevallen nooit tot een werkelijke inning moet overgegaan worden.

Uitgaande van het begrip dwangsom door de rapporteurs en meer speciaal door artikel 611 a Ned. Rv. omschreven, was de vergadering van oordeel dat het wenselijk ware, vooraleer de vraag naar het invoeren (België) of het behouden (Nederland) van de dwangsom (vraagpunt 1) te beantwoorden, eerst de werking, leemten, voorstellen de lege ferenda te onderzoeken.

Bij de bespreking over de verschillende vraagpunten was het opvallend dat de meeste meningsverschillen te herleiden waren tot een verschil in de opvatting zelf van de dwangsom. Zo is het duidelijk dat de dwangsom een ambivalent karakter kan hebben, enerzijds als dwangmiddel, anderzijds als schadevergoeding ; sommige deelnemers wensten dit ambivalent karakter te behouden, de meesten waren daarentegen van oordeel dat de dwangsom als een heel aparte instelling moest worden opgevat.

De vergadering was sterk verdeeld over de vraag of ook scheidslieden een dwangsom mogen toekennen, evenals over de vraag of de dwangsom aan de wederpartij dan wel aan de Staat moet ten goede komen. Dit laatste vraagpunt heeft trouwens zijn weerslag op het probleem van de eventuele compensatie tussen dwangsom en schadevergoeding.

Sommige deelnemers waren van mening dat ook bij de veroordeling tot betaling van een geldsom, de dwangsom nogmaals als prikkel kan dienst doen om een spoedige betaling mogelijk te maken.

Algemeen werd aanvaard dat aan de rechter een grote vrijheid moet worden verleend om de dwangsom al dan niet toe te kennen, nadat de eisende partij erom

verzocht, het bedrag lager te stellen, de voorwaarden anders te omschrijven en eventueel zelfs in een latere beslissing de dwangsom te bepalen. Zelfs namen sommigen aan dat de rechter volledig vrij moest zijn om ook nog nadien het bedrag en de voorwaarden van de reeds vastgestelde dwangsom te wijzigen voor de toekomst. Om misbruiken te vermijden werd ook aangenomen dat het recht op het als dwangsom verbeurde bedrag binnen korte tijd (zes maanden) dient te verjaren.

Tenslotte werd de principiële vraag betreffende de dwangsom (behoud in Nederland, invoering in België) uitvoerig besproken. Om zekere nadelen, o.m. het automatisme van de dwangsom weg te nemen, werd als wisseloplossing voorgesteld het systeem van het K.B. van 23 december 1934 (onrechtmatige mededinging) te veralgemenen. Bij de discussie bleek nog een derde mogelijkheid voorhanden te zijn: de rechter zou in een latere beslissing opnieuw moeten tussenkomen om te bepalen of de voorwaarden voor het verbeuren van de dwangsom in werkelijkheid aanwezig zijn. Er

was bij de deelnemers een duidelijke voorkeur voor het Nederlands systeem van de dwangsom, mits zekere aanpassingen en verbeteringen.

Tijdens de slotzitting werden de besluiten van de drie secties resp. door de heren Blanpain, Declercq en Storme voorgedragen. Meteen werd ook medegedeeld dat de volgende algemene vergadering in Nederland zou plaats vinden in november 1962. De gekozen onderwerpen luiden: Staatsrecht; Parlement en regering (preadviseurs: Prof. Oud en Prof. Senelle), Strafrecht: Het bewijs in strafzaken (preadviseurs: Mr Van Oosten en Procureur des Konings Charles) en Privaatrecht: Verval en verjaring (preadviseurs: Prof. Lichtenauer en Prof. Delva).

De volledige tekst van de preadviezen, alsmede een uitgebreid verslag zullen eerlang verschijnen in het jaarboek der vereniging (Tjeenk, Willink, Zwolle, en De Sikkels, Antwerpen).

R.B. - J.D. - M.S.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

Eerste Kamer — 21 oktober 1960

Voorzitter: M. Vandermersch.
Raadsheer-verslaggever: M. Neven.
Advocaat-generaal: M. Mahaux.
Advocaten: Mrs. Van Rijn en Struye.

Verzekeringen. — Art. 9 van de wet van 11 juni 1874. — Bewijslevering in verband met de onjuiste waardering van het risico op grond van de verklaringen van de verzekerde.

Of de verklaringen van de verzekerde de waardering van het risico derwijze geminderd heeft, dat de verzekeraar de overeenkomst niet onder dezelfde voorwaarden zou hebben aangegaan, indien hij daarvan kennis gekregen had, maakt een feitelijke vraag uit, waarvan het bewijs niet bijzonder door de wet geregeld is en derhalve door alle bewijsmiddelen, vermoedens inbegrepen, kan geleverd worden. Art. 9 van de wet van 11 juni 1874 op de verzekeringen verbiedt geenszins de gedraging van de verzekeraar ten overstaan van het stilzwijgen van de verzekerde nopens hem door de eerste gestelde vragen, in acht te nemen.

N.V. Verzekeringsmaatschappij Groep Josi
t./De Paepe.

Gelet op het bestreden arrest, op 28 februari 1959 gewezen door het Hof van beroep te Gent;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 9 van de wet van 11 juni 1874 op de verzekeringen, en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest, dat beslist « dat de nietigverklaring van de verzekeringsovereenkomst op grond van artikel 9 van de verzekeringswet slechts dan zou gegrond zijn wanneer de valselijk verklaarde of de verzwezen gegevens van die aard waren dat zij de verzekeraar zijn instemming zouden doen weigeren of de polis aan andere voorwaarden zouden doen onderwerpen », nochtans het middel van aanlegster, volgens

hetwelk de verwijzingen van verweerder haar de werkelijke toestand hebben verborgen, zodanig dat zij anders niet of minstens niet aan dezelfde voorwaarden zou gecontracteerd hebben, verwerpt, en, bijgevolg, bij bevestiging van het beroepen vonnis, de vordering van aanlegster tot nietigverklaring wegens verzwijging of valse verklaring van verweerder afwijst, om reden dat « het Hof integendeel met de eerste rechter aanneemt dat appellante, ook indien het voorstel degelijk was ingevuld geweest en zij kennis van de opgelopen veroordelingen had, niettemin de burgerlijke verantwoordelijkheid van geïntimeerde zou hebben verzekerd en zulks tegen de gewone voorwaarde », « dat, met de eerste rechter, dient opgemerkt te worden: 1) dat geïntimeerde, toen hij het ongeval van 18 juli 1956 veroorzaakte, in het leger was en een motor bestuurde, terwijl op het ogenblik waarop hij het voorstel ondertekende hij tot het burgerlijk leven was teruggekeerd en een auto stuurde; 2) dat, terwijl op andere vragen « neen » was geantwoord, een reeks vragen die meer bijzonder betrekking hadden op « veroordelingen uit hoofde van dronkenschap » of « om een voertuig te hebben bestuurd zonder in staat te zijn om behoorlijk te besturen » of op vroeger opgelopen « verval van het recht een wagen te sturen » noch positief noch negatief werden beantwoord en eenvoudig blanco werden gelaten; dat zulks de aandacht van appellante moest gaande maken en haar aanzetten om nader inlichtingen te vragen; dat, nu zij zulks niet deed, dient aangenomen te worden dat — hoewel het in principe aan de verzekerde behoort het juiste risico op te geven — appellante de onderschrijving van de polis of het toestaan van de gewone voorwaarden niet afhankelijk wou stellen van het antwoord dat op die vragen diende gegeven te worden »,

dan wanneer, eerste onderdeel, het bestreden arrest geheel ten onrechte, uit het feit dat aanlegster de door verweerder aangegeven elementen niet heeft nagegaan noch onderzocht, afleidt dat zij klaarblijkelijk het contracteren niet afhankelijk van de verklaringen van verweerder nopens het juist te dekken risico wou stellen — hetgeen er toe leidt aan aanlegster toch de verplichting op te leggen de verklaringen van verweerder nopens het risico na te gaan, ten einde zelf

na te gaan welke juiste opinie zij zich over het te dekken risico moet vormen,

Tweede onderdeel, de enige kwestie er in bestond te weten of de kwestieuze door verweerder gedane onvolledige verklaringen al dan niet de opinie van aanlegster over het risico beïnvloed hadden, zodanig dat zij anders niet aan dezelfde voorwaarden had gecontracteerd, en het feit enerzijds dat verweerder bepaalde gevraagde inlichtingen niet gegeven heeft en het feit anderzijds dat aanlegster bij het sluiten van het contract deze onvolledige verklaringen niet heeft onderzocht, niets gemeens hebben met en geenszins kunnen leiden tot het door het bestreden arrest afgeleid besluit, te weten dat de niet door aanlegster onderzochte onvolledige verklaringen, om die reden, haar mening over het te dekken risico niet konden beïnvloed hebben en zij dus in alle geval steeds aan dezelfde voorwaarden zou gecontracteerd hebben :

Over beide onderdelen te zamen :

Overwegende dat het arrest uitdrukkelijk op twee niet betwiste principes wijst, afgeleid uit artikel 9 van de wet van 11 juni 1874, het eerste volgens hetwelk de verzekering slechts nietig is wanneer de verzwijging of de valse verklaring vanwege de verzekeraar, indien hij daarvan kennis had gedragen, de overeenkomst niet onder dezelfde voorwaarden zou hebben aangegaan, het tweede, hetwelk een gevolg van het eerste is, dat het aan de verzekerde behoort het juiste risico op te geven, zonder dat de verzekeraar zulks dient na te gaan;

Overwegende dat het arrest verder vaststelt, eensdeels, dat verweerder in het voorstel tot verzekering op de vraag « aantal, data en schadeomvang van de in de loop van de laatste drie jaren veroorzaakte ongevallen » geantwoord heeft « één ongeval en 690 frank » en geen gewag heeft gemaakt van de omstandigheid dat hij, wegens een op 18 juli 1956 voorgekomen ongeval op 17 augustus 1956 onder meer tot een vervallenverklaring van twee maanden van het recht een voertuig te sturen was veroordeeld geworden, anderdeels, « dat, terwijl op andere vragen « neen » werd geantwoord, een reeks vragen, die meer bepaald betrekking hadden op « veroordelingen uit hoofde van dronkenschap » of « om niet in staat te zijn geweest om behoorlijk een voertuig te besturen » of op een vroeger opgelopen « verval van het recht een wagen te sturen », noch positief, noch negatief werden beantwoord en eenvoudig blanco werden gelaten »;

Overwegende dat het arrest hieromtrent beslist « dat zulks de aandacht van de appellante, — hier aanlegster — moest gaande maken en haar aanzetten nadere inlichtingen aan te vragen en dat, naardien zij zulks niet gedaan heeft, er dient aangenomen te worden, al behoort het in principe aan de verzekerde het juiste risico op te geven, dat appellante de onderschrijving van de polis of het toestaan van de gewone voorwaarden niet afhankelijk heeft willen maken van het antwoord, dat op die vragen diende gegeven te worden »;

Overwegende of de verklaringen van de verzekerde de waardering van het risico derwijze geminderd hebben dat de verzekeraar de overeenkomst niet onder dezelfde voorwaarden zou hebben aangegeven indien hij daarvan kennis had gekregen, een feitelijke vraag uitmaakt, waarvan het bewijs niet bijzonder door de wet geregeld is en derhalve door alle bewijsmiddelen, vermoedens inbegrepen, kan geleverd worden;

Dat, wat dit betreft, het artikel 9 van de wet van 11 juni 1874 geenszins verbiedt de gedraging van de

verzekeraar ten overstaan van het stilzwijgen van de verzekerde nopens zekere hem door de eerste gestelde vragen in acht te nemen;

Overwegende dat, waar het arrest de gevolgen van het gebrek aan alle reactie vanwege de aanlegster ten overstaan van het haar overgelegd onvolledig voorstel tot verzekering beoordeelt, zijn beoordeling op feiten rust en derhalve soeverein is; dat zij geenszins indruist tegen de uit artikel 9 van de wet van 11 juni 1874 afgeleide en in het arrest vooropgezette principes;

Dat het middel op een verkeerde interpretatie van het arrest steunt en, derhalve, feitelijke grondslag mist;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten.

NOOT : Het bestreden arrest van het Hof van beroep te Gent d.d. 20 februari 1959 is in dit nummer eveneens opgenomen.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 30 mei 1961.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : M.M. Mast en Mees.

Auditeur : M. Smolders

Advokaten : Mrs. Lindemans en Van Leynseele.

1. Gemeenteraadsbeslissingen. — Beroep. — Termijnen. — Ontvankelijkheid.
2. Gemeentewerkman. — Benoembaarheidsvoorwaarden. Verbod handel te drijven. — Draagwijde.

1. Het beroep, bij de Raad van State ingesteld tegen een gemeenteraadsbeslissing, binnen de 60 dagen na het verstrijken van de termijn waarbij de Koning deze kon vernietigen nadat zij op het provinciaal gouvernement toegekomen was, is tijdig ingesteld.
2. Het verbod handel te drijven kan slechts ingaan van het ogenblik dat de kandidaat zou benoemd worden, doch mag niet in aanmerking genomen worden op het ogenblik dat de kandidatuur gesteld wordt.

Van Cauwelaert Gustaaf t./ 1. Gemeente Ternat,

2. Minister van Binnenlandse Zaken.

Arrest nr. 8610

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van het besluit dd. 30 oktober 1958 waarbij de gemeenteraad van Ternat J. Lefevre benoemt tot werkmankasseier en grafmaker;

Overwegende dat J. Lefevre en G. Van Cauwelaert kandidaat waren voor de te Ternat vakant verklaarde bediening van werkmankasseier en grafmaker; dat verzoeker krachtens een getuigschrift uitgereikt op 30 augustus 1958 door het Ministerie van Landsverdediging, als oudstrijder van de oorlog 1940-1945 in de derde prioriteitslijst is ingeschreven; dat J. Lefevre door een beslissing dd. 21 augustus 1958 als werkweigeraar is erkend en als zodanig in de vierde prioriteitslijst is gerangschikt; dat de gemeenteraad van Ternat op 30 oktober 1958 J. Lefevre tot werkmankasseier en grafmaker benoemde; dat dit besluit onder meer overweegt : « Gehoord de uitleg van het college,

bij monde van de heer burgemeester, nopens de ingediende aanvragen en o.m. de mededeling: a) dat de aanvraag van de heer Van Cauwelaert Gustaaf, kandidaat-prioriteitsgerechtigde van de derde klasse (oudstrijder 1940-1945), niet in aanmerking mag genomen worden uit hoofde dat betrokkene niet voldoet aan de voorwaarden van punt 6, t.w. verbod handel te drijven, hetzij persoonlijk of door tussenpersoon (herbergier - brood en pasteibakkerij - suikergoed - zuivelproducten en vervoer, op naam van zijn vrouw sinds 1 maart 1955 — zie uittreksel handelsregister); dat derhalve de eventuele benoeming van deze kandidaat door de hogere overheid zou vernietigd worden »;

Overwegende dat verzoeker verklaart dat hij geen beslissing van de Belgische Staat bestrijdt en enkel de nietigverklaring vordert van het besluit dd. 30 oktober 1958 van de gemeenteraad van Ternat; dat de Belgische Staat buiten de zaak moet worden gesteld;

Overwegende dat de eerste tegenpartij aanvoert dat het beroep niet ontvankelijk is daar het te laat is ingesteld;

Overwegende dat verzoeker op 3 november 1958 bij de gouverneur tegen het bestreden besluit bezwaar inbracht; dat dit besluit op 18 november 1958 op het provinciaal gouvernement is ingekomen; dat de termijn waarbinnen de Koning het kon vernietigen uiterlijk op 18 januari 1959 verstreek; dat het beroep ingesteld werd binnen zestig dagen na deze datum; dat het middel van niet ontvankelijkheid niet opgaat;

Overwegende dat verzoeker onder meer doet gelden dat het bestreden besluit genomen werd met miskenning van zijn prioriteitsrechten; dat hij in dit verband betoogt dat hij ten onrechte werd geweerd op grond van het voorwendsel dat hij aan het verbod handel te drijven niet voldeed;

Overwegende dat het in de benoemingsvoorwaarden aan de benoemde kandidaat opgelegd verbod handel te drijven enkel na diens benoeming gelding kan hebben en voor hem de verplichting niet inhoudt, voor een eventuele benoeming van de exploitatie van zijn handel af te zien; dat de gemeenteraad de kandidatuur van verzoeker alleen omdat deze handel drijft niet in aanmerking neemt; dat hij artikel 5 van de wet van 3 augustus 1919 en 27 mei 1947 schendt door verzoeker, die op de derde prioriteitslijst is ingeschreven, niet te benoemen,

Besluit :

Artikel 1.

De beslissing dd. 30 oktober 1958 van de gemeenteraad van Ternat is vernietigd.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE GENT

Eerste Kamer — 20 februari 1959.

Voorzitter : M. De Vreese.

Raadsheren : M.M. Santenaire en Beeckman.

Eerste advocaat-generaal : M. Vanhoudt.

Advocaten : Mrs. Verschoore en D'Haenens.

Verzekeringen. — Niet volledig invullen door de verzekerde van een verzekeringsvoorstel hetgeen vanwege de verzekeraar geen vraag tot nadere inlichtingen uitlokt. — Werking van de artt. 9 en 31 van de wet van 11 juni 1874. — Grove schuld in de zin van art. 16 dezer wet.

De nietigverklaring van de verzekeringsovereenkomst op grond van art. 9 der wet van 11 juni 1874 is slechts dan gegrond, wanneer de valselyk verklaarde of de verzwezen gegevens van aard zijn de verzekeraar zijn instemming te doen weigeren of de polis aan andere voorwaarden te doen onderwerpen.

Uit het niet gedeeltelijk invullen van een verzekeringsvoorstel door de verzekerde en het feit, dat de verzekeraar niet om nadere inlichtingen verzocht heeft, valt in het gegeven geval af te leiden dat de verzekeraar — al behoort het in principe aan de verzekerde het juiste risico op te geven — de onderschrijving van de polis of het toestaan van de gewone voorwaarden niet afhankelijk heeft willen stellen van het antwoord, dat op die vragen moest gegeven worden.

Art. 31 van de wet op de verzekeringen is niet van toepassing op een voorbijgaande en occasionele verzwaaring van het risico.

De in art. 16 van vermelde wet bedoelde grove schuld is deze, die een buitenmatige nalatigheid, een niet te verontschuldigen onvoorzichtigheid inhoudt, hebbende voor gevolg het verzekerde risico zodanig te verzwaren, dat zij dient geacht uit de vooruitzichten van de verzekeraar te zijn gesloten. Zij dient met een intentionele daad gelijkgesteld te worden : de dader moet weten of zich bewust zijn, dat de fout het risico in een mate verzuurt, die de vooruitzichten van het kontrakt te buiten gaat.

N.V. Verzekeringsmaatschappij Groep Josi
t./De Paepe.

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Gent, derde burgerlijke Kamer, op 20 maart 1958;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingesteld;

Betreffende de toepassing van art. 9 der verzekeringswet :

Overwegende dat, zoals de eerste rechter terecht aanstipt, de nietigverklaring van de verzekeringsovereenkomst op grond van art. 9 der verzekeringswet slechts dan zou gegrond zijn, wanneer de valselyk verklaarde of de verzwezen gegevens van aard waren de verzekeraar zijn instemming te doen weigeren of de polis aan andere voorwaarden te doen onderwerpen (Verbr. 21.3.57, R.G.A.R., nr 6060);

Overwegende dat het door geïntimeerde ondertekende verzekeringsvoorstel dd. 7 oktober 1956 weliswaar negatief antwoordt op de vraag of er in hoofde van de voorsteller... « enige reden bestaat waardoor zijn bekwaamheid tot sturen zou verminderd worden »;

dat voorzeker geïntimeerde op 17 augustus 1956 door de correctionele rechtbank was veroordeeld geworden, o.a. «om niet in staat te zijn geweest te sturen»;

dat deze laatste — tijdelijke toestand — waarin hij zich blijkbaar bij het vorige ongeval heeft bevonden, echter geen omstandigheid is die geïntimeerde's «bekwaamheid» om te sturen verminderde;

Overwegende dat appellante aan geïntimeerde ook verwijt, op de vraag «aantal, data en schadebelangrijkheid van de ongevallen veroorzaakt in de loop van de laatste drie jaren», te hebben geantwoord: «een ongeval en 690 F» en geen gewag te hebben gemaakt van de omstandigheid dat hij, wegens een ongeval ll. 18 juni 1956, op 17 augustus 1956 was veroordeeld geworden o.m. tot twee maanden verval van het recht een voertuig te sturen;

dat appellante beweert dat het verschil tussen de werkelijke toestand van geïntimeerde — nl. veroordeling om niet in staat te zijn geweest een voertuig te sturen en tijdelijk verval van het recht te sturen — en deze die hij haar er kennis bracht, zo groot was dat zij dit slechte risico zou hebben geweerd of het slechts mits bijzondere voorwaarden zou hebben gedekt indien zij het werkelijk verleden van geïntimeerde had gekend;

Overwegende dat het Hof integendeel met de eerste rechter aanneemt dat appellante, ook indien het voorstel degelijk was ingevuld geweest en zij kennis had gehad van de litigieuze veroordelingen, niettemin de burgerlijke verantwoordelijkheid van geïntimeerde zou hebben verzekerd en zulks tegen de gewone voorwaarden;

dat met de eerste rechter dient opgemerkt: 1° dat geïntimeerde, toen hij het ongeval van 18 juli 1956 veroorzaakte, in het leger was en een moto bestuurde, terwijl hij, op het ogenblik waarop hij het voorstel ondertekende, tot het burgerlijk leven was teruggekeerd en een auto stuurde; 2° dat, terwijl op andere vragen «neen» was geantwoord, een reeks vragen die meer bijzonder betrekking hadden op «veroordelingen uit hoofde van dronkenschap» of «om niet in staat te zijn geweest om behoorlijk een voertuig te besturen» of op vroeger opgelopen «verval van het recht een wagen te sturen» noch positief noch negatief werden beantwoord en eenvoudig blanco werden gelaten;

dat zulks de aandacht van de appellante moest gaande maken en haar aanzetten om nader inlichtingen te vragen;

dat nu zij zulks niet deed, aan te nemen is dat — al behoort het in principe aan de verzekerde het juiste risico op te geven — appellante de onderschrijving van de polis of het toestaan van de gewone voorwaarden niet afhankelijk wou stellen van het antwoord dat op die vragen diende gegeven;

Overwegende dat de kwade trouw van geïntimeerde niet vaststaat en overigens niet afdoende zou zijn; dat alleen beslissend is: de vraag of appellante, met een juiste kennis van het risico, niet of slechts tegen andere voorwaarden zou hebben gecontracteerd, quod non;

dat de stelling van de eerste rechter geenszins voor gevolg heeft het verzekeringsvoorstel te herleiden tot een nutteloze formaliteit;

dat geenszins bewezen is dat appellante's toestemming werd verkregen ingevolge beslissende dwaling, geweld of bedrog (art. 1109 B.W.);

Betreffende de toepassing van art. 31 van de verzekeringswet:

Overwegende dat art. 31 van de wet van 11 juni

1874 niet van toepassing is op een voorbijgaande en occasionele verzwaaring van het risico (Verbr. 22.2.1940, Pas. I. 58);

Overwegende dat de omstandigheid dat geïntimeerde een eerste maal in augustus 1956 werd veroordeeld om niet in staat te zijn geweest een voertuig te sturen en voor twee maanden het recht tot sturen werd ontzegd, en thans opnieuw naar aanleiding van het litigieuze ongeval werd veroordeeld wegens inbreuk op art. 10 al. 4 van het verkeersreglement en voor zes maand vervallen werd verklaard van het recht te sturen, nog niet het bewijs inhoudt van een bestendige toestand van zelfs occasionele gevaarlijkheid, en van een dergelijke blijvende en grondige verzwaaring van het risico, dat de verzekeraar niet of niet tegen dezelfde voorwaarden zou hebben gecontracteerd of dat hij van zijn verplichtingen zou zijn ontslagen;

dat ook het alleenstaand vluchtmisdrijf geen dergelijk bewijs inhoudt;

Betreffende de toepassing van art. 16 der verzekeringswet:

Overwegende dat de grove schuld waarvan art. 16 gewaagt, deze is die een buitenmatige nalatigheid, een niet te verontschuldigen onvoorzichtigheid inhoudt, welke voor gevolg heeft het verzekerde risico zodanig te verzwaren dat zij dient geacht uit de vooruitzichten van de verzekeraar te zijn gesloten, fout welke dient gelijkgesteld met een intentionele daad;

dat deze grove fout een fout moet zijn waarvan de dader zich bewust was of bewust moest zijn dat zij het risico verzwaarde in een mate die de vooruitzichten van het contract te buiten ging (Verbr. 22.5.1953, Pas. I. 735; Verbr. 29.1.1953, Pas. 1. 415 en nota Drion onder beide arresten in R.G.A.R. nr. 5324);

dat de eerste rechter met reden oordeelde dat zulke fout ter zake niet bewezen is;

dat de beweerde dronkenschap en de onervarenheid van de autovoerder niet van aard zijn te bewijzen dat geïntimeerde niet in staat was een voertuig te besturen of er zich bewust moest van zijn in zulke staat te verkeren dat het risico van het rijden bovenmatig was verzwaard en er geen voldoende kansen meer overbleven voor de verzekeraar;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935, Alle andere en meeromvattende besluiten verwerpende als ongegrond,

Ontvangt het beroep doch verklaart het ongegrond, bevestigt het bestreden vonnis en veroordeelt appellante tot de kosten van de aanleg.

NOOT: Zie het in dit nummer opgenomen Cassatie-arrest van 21 oktober 1960, waarbij de tegen vorenstaande beslissing ingestelde cassatie verworpen werd.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN
(Zetelend in koophandelszaken)

30 juni 1960.

Voorzitter : M. Driessen.

Rechters : M.M. Alsteens en Meers.

Advokaten : Mrs. Henry, Rombouts en Franssen.

Faillissement. — Nietigheid van artikel 445 F.W. — Afstanden van schuldvorderingen, die terzelfdertijd met kontrakten onder bezwarende titel tot stand komen.

De bij artikel 445 Faillissementswet voorziene nietigheid heeft ten doel de gelijkheid tussen de verschillende schuldeisers te handhaven en aldus te verhinderen, dat een schuldeiser bij voorkeur aan een andere zou betaald worden. Deze nietigheid strekt zich niet uit tot de afstanden van schuldvorderingen, die terzelfdertijd met een kontrakt onder bezwarende titel tot stand komen. De nietigheid zal aldus niet kunnen ingeroepen worden, wanneer materialen of uit te voeren werken nog niet geleverd, resp. nog niet verricht zijn op het ogenblik van de afstand van schuldvordering of slechts na de afstand plaats vinden, vermits op dat ogenblik de schuldvordering van de leverancier of aannemer nog niet vervallen is. Dezelfde regel geldt wanneer de afstand toegestaan wordt als waarborg voor de uit te voeren werken of te leveren materialen.

P.V.B.A. H. Pieter Maessen t/ N.V. Goedkope Woningen van Genk-Winterslag en N.V. Goedkope Woningen van Genk-Winterslag t/ P.V.B.A. H. Pieter Maessen, Mr. Franssen qq. (faillissement Willy Simons) P.V.B.A. Bouwbedrijf Simons in vereffening en Mrs. Franssen en Reard qq. (faillissement P.V.B.A. Simons).

Overwegende dat de zaken nrs. 4790 en 5348 verkocht zijn en dienen samengevoegd;

Overwegende dat de eis op hoofdeis strekt tot betaling van 24.648 frank, saldo op de prijs van geleverde materialen;

Overwegende dat de eis in tussenkomst ertoe strekt het tussen te komen vonnis tegenstelbaar te zeggen tegenover verweerders op de eis in tussenkomst;

Overwegende dat derde verweerder op de eis in tussenkomst, alhoewel behoorlijk gedagvaard, niet verschenen is, noch iemand voor hem ter zitting van 19 februari 1960, waarop de zaak regelmatig ingeleid werd;

Overwegende dat aanlegster haar hoofdeis steunt op twee afstanden aan schuldvorderingen ten hare voordele gedaan respektievelijk op 24 november 1958 voor een bedrag van 73.000 frank en op 11 maart 1959 voor een bedrag van 19.148 frank;

Overwegende dat het niet betwist wordt :

1. dat deze afstanden regelmatig betekend werden;
2. dat de afstand van 24 november 1958, niet valt onder de toepassing van artikel 445 van het Wetboek van Koophandel, daar de datum van staking der betalingen van de P.V.B.A. Bouwbedrijf Simons, vastgesteld werd op 26 december 1958 en de afstand dus gebeurde meer dan tien dagen vóór deze laatste datum;

3. dat er nog luidens deze afstand 5.500 frank als saldo door verweerster op hoofdeis dient betaald te worden;

Overwegende dat de rechtsgeldigheid van de afge-

mene afstand van de schuldvordering vanwege Willy Simons, ten voordele van de P.V.B.A. Bouwbedrijf Simons, niet betwist wordt;

Overwegende dat verweerders, vermeld onder nr. 4 van de eis in tussenkomst, de nietigheid van de afstand van schuldvordering ten bedrage van 19.148 frank van 11 maart 1959, invoeren op basis van artikel 445 van het Wetboek van Koophandel en op tegeneis vanwege aanlegster op hoofdeis vermeld som terugvorderen;

Overwegende dat er dient herinnerd dat artikel 445 voornoemd, als doel heeft de gelijkheid tussen de verschillende schuldeisers te handhaven en dus te verhinderen dat een schuldeiser, bij voorkeur aan een andere zou uitbetaald worden (zie, betreffende de principen, Fredericq, T. VII, nr. 120, blz. 234, Rép. Prat. V° Faillite et banque-route, nr. 806, Pas. 1907, II, 203);

Dat, zo deze wetsbepaling toepasselijk is op voorafbestaande en vervallen schuldvorderingen, de nietigheid zich niet uitstrekt tot de afstanden van schuldvordering, die gebeuren terzelfder tijd als het kontrakt ten bezwarende titel; dat alzo de nietigheid niet kan ingeroepen worden wanneer de materialen of de uit te voeren werken nog niet geleverd werden op het ogenblik dat de afstand van schuldvordering gedaan werd, of slechts na de afstand gebeurden vermits op dat ogenblik de schuldvordering van de leverancier of de onderaannemer nog niet vervallen is : dat dezelfde regel geldt wanneer de afstand toegestaan werd als waarborg van de uit te voeren werken of te leveren materialen.

Dat dienvolgens in casu niet een rangorde kan vastgesteld worden; — zoals aanlegster op tussenkomst het vraagt, betreffende al de afstanden, doch dat er voor ieder afstand en kontrakt ten bezwarende titel, dient nagegaan het ogenblik waarop zij ontstonden, of zij een ondeelbaar geheel vormde en of de afstand toegestaan werd niet als betaling doch als waarborg;

dat, betreffende de eis van aanlegster op hoofdeis, strekkende tot betaling van 19.148 franken, het blijkt dat de voorgelegde stukken dat materialen voor een 17 maart 1959, hetzij na de afstand van schuldvordering van 11 maart 1959; — dat de nietigheid voorzien door artikel 445 van het Wetboek van Koophandel dit bedrag niet treft; — dat de afstand van schuldvordering van 26 oktober 1958, betreffende het bedrag van 9.578 franken (19.148 - 9.750) frank, niets is en zonder waarde;

dat de tegeneis door verweerder vermeld onder nr. 4 van de eis in tussenkomst, ingesteld tegen aanlegster op hoofdeis niet ontvankelijk is; daar er geen gerechtelijk kontrakt tussen deze partijen tot stand kwam;

Gezien de artikels 2, 30 tot 37 en 55 tot 59 van de wet van 15 juni 1935, gewijzigd door de wet van 20 juli 1939;

Om deze redenen,

De Rechtbank, zetelend in handelszaken, wijzend bij verstek tegenover verweerder vermeld onder nr. 3 van de eis in tussenkomst, en op tegenspraak tegenover de andere partijen;

Voegt de zaken, ingeschreven op de Algemene Rol onder nr. 4790 en nr. 5348, wegens verknochtheid samen;

Veroordeelt verweerster op hoofdeis aan aanlegster op hoofdeis te betalen de sommen van 5.500 frank en 9.570 frank, met de gerechtelijke intresten;

Zegt voor recht dat verweerster op hoofdeis zich tegenover aanlegster op hoofdeis slechts rechtsgeldig kan en mag bevrijden in de mate dat alle andere ces-

sionnarissen die voor de P.V.B.A. Pieter Maessen, hun afstand hebben betekend, betaald zijn;

Zegt voor recht dat verweerster op hoofdeis, mits eerbiediging van de hierboven vermelde beschikking, zich ten opzichte van verweerders op eis in tussenkomst, rechtsgeldig van haar schuld bevrijdt door betaling te doen aan de oorspronkelijke aanlegster op hoofdeis in de mate hierboven bepaald;

Zegt de afstand van schuldvordering van 26 oktober 1956, betreffende de geleverde materialen voor een bedrag van 9.578 franken voor voormelde datum nietig en zonder waarde;

Zegt dat de tegeneis van verweerders vermeld onder nr. 4 van de eis in tussenkomst tegen aanlegster op hoofdeis niet ontvankelijk is;

Veroordeelt aanlegster en verweerster op hoofdeis ieder tot de helft van de kosten op hoofdeis;

Veroordeelt verweerders op eis in tussenkomst solidaire tot de kosten van de eis in tussenkomst.

VREDEGERECHT TE KONTICH

10 augustus 1961.

Plaatsvervangend rechter : M. Raymond Jacobs.

Advokaat : Mr. Fr. Maerten (Mechelen).

Bevoegdheid. — Uitdrijvingsvordering wegens bezetting zonder recht noch titel. — Bezetting gesteund op een beweerd, aan elke verhuringsidee vreemd recht.

De vrederechter is — ongeacht het bedrag — bevoegd voor alle vorderingen tot uitdrijving wegens bezetting zonder recht noch titel, die verband houden met of resulteren uit bepaalde verhurings- en verpachtingscontracten. Wordt de bezetting verantwoord door een beweerd recht, dat vreemd is aan elke verhurings- en verpachtingsidee en dat een hogere waarde heeft dan 10.000 fr., dan dient de vrederechter zich van ambtswege onbevoegd te verklaren.

Corten t/ Wegwerken Fr. Houwelyckx.

Overwegende dat de aanlegger doet gelden, dat hij een aanzienlijke boederij van 7 ha. 18 a. 65 ca, gelegen te Lint en toebehorende aan de Commissie van Openbare Onderstand te Mechelen, in pacht heeft en dat de verweerster een oppervlakte van 51 a. 62 ca is komen bezetten om er wegeniswerken uit te voeren en dat zijn op 21 juni 1961 ingeleide vordering de wederinstaatstelling beoogt van het ingepalmde perceel, alsmede de betaling van schadevergoeding;

Overwegende dat de verweerster die vordering betwist en aanvoert met de uitvoering der bedoelde wegeniswerken begonnen te zijn op aanwijzing van de opdrachtgevende bestuurlijke overheid en zulks op het moment, dat hem op stellige manier was verzekerd geworden, dat de eigenares van het in te nemen perceel zich met de afstand ervan had akkoord verklaard en dat de aanlegger als pachter de hem aangeboden vergoeding had aanvaard;

Overwegende dat de verweerster verder nog beklemtoont, dat zij op 6 maart 1961 met de werken een aanvang maakte op het litigieuze perceel, dat zij deels als een oud weideland en deels als een braakliggende labeurgrond bestempelt en er aan toevoegt, dat zij — om de aanlegger ter wille te zijn — dezes richtlijnen volgde bij de wegruiming der afsluiting en de verplaatsing van een oprit;

Overwegende dat de aanlegger in rechte zijn vordering steunt op een bezetting zonder recht noch titel en hij aanvoert, dat de door hem aangesproken rechtsmacht bevoegd is om van zijn eisen (uitdrijving, wederinstaatstelling en schade-vergoeding) te kennen, ook al overtreffen ze de som van F 10.000,— en dat zij te dien einde verwijst naar artikel 3, 1° der inmiddels gewijzigde wet op de bevoegdheid van 25 maart 1876;

Overwegende dat de verweerster echter stellig ontkent zonder recht noch titel gehandeld te hebben en dat de door haar aangevoerde beweegredenen juridisch betekenen, dat ze alle bezetting zonder recht noch titel loochent en dat ze haar handelwijze integendeel volkomen geoorloofd acht en verrechtvaardigd vindt door een rechtstoestand, waarvan zij de constituerende bestanddelen op zeer nauwkeurige manier aangeduid heeft;

Overwegende dat de aanlegger precies daarom zijn vordering aanhangig heeft gemaakt voor een ratione materiae onbevoegde rechtsmacht — nl. de Heer Vrederechter, — die gehouden is van ambtswege de genoemde onbevoegdheid vast te stellen, vermits ze tot de openbare orde behoort en dat te dien aanzien meer bepaaldelijk dient bedacht te worden;

Dat de bevoegdheidsuitbreiding, die resulteert uit artikel 2 van het koninklijk besluit nr 63 van 13 januari 1935 (art. 3, 1° der Wet op de Bevoegdheid), de geschillen beoogt, die verband houden met of resulteren uit bepaalde huurcontracten (V.14 april 1955, Pas. 1955, 1, 882), vermits te dien aanzien de Heer Vrederechter beschouwd werd als «le juge par excellence» (J.H. Zwendelaar, Formulaire annoté, al. 1 Brussel, 1935, p. 67);

Dat die aldus gegroeide bevoegdheidsuitbreiding derhalve alleen maar voorzien is ten aanzien van de vorderingen, die rechtstreeks of onrechtstreeks voortspuiten uit een bepaalde, te voren bestaande huurovereenkomst en dat ze onder geen enkel voorwendsel van toepassing mag geacht worden op geschillen, waaraan de idee der bedoelde huurovereenkomsten helemaal vreemd is, zoals het ter zake het geval is;

Dat inderdaad de bezetting, die de aanlegger recht en titelloos heet en die de verweerster door een bepaalde rechtstoestand wettelijk verrechtvaardigd acht, noch rechtstreeks noch onrechtstreeks resulteert uit een der hoger bedoelde huurovereenkomsten en het onderzoek vordert van een beweerd recht, dat ontsnapt aan de normale bevoegdheid der rechtsmacht, die door de aanlegger is aangesproken geworden;

Dat uiteindelijk mag aangestipt worden, dat de verweerster een gekarakteriseerde handelaar is, die haar optreden verrechtvaardigt door feitelijke en juridische beschouwingen, die elke idee aan enigerlei huurovereenkomst uitsluiten en die uit dien hoofde impliceren, dat de grondslag der bevoegdheidsuitbreiding van de aangehaalde wetsbeschikking te enen male ontbreekt.

Om deze redenen :

Wij, plaatsvervangend Vrederechter van het kanton Kontich, rechtdoende op tegenspraak en in eerste gebied.

Alle andere en tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende;

Verklaren Ons onbevoegd ratione materiae om kennis te nemen van de door de aanlegger ingestelde eis.

Laten de kosten des gedinges ten laste van de aanlegger;

POLITIERECHTBANK TE BOOM

12 mei 1961.

Voorzitter : M. Monballiu.

Advokaten : Mr. Debergh, loco Mr. Ooms.

Ongeoorloofd vervoer van personen. — Besluitwet van 30-12-46. — Draagwijdte der artikelen 1 en 2. — Specifieke machtiging voor « autocaristen », ongeldig voor « bijzondere autobusdiensten ».

Schadeloosstelling. — Basis : prijs van vervoerbiljet. — Principeel gegrond. — Toch vaststelling ex aequo et bono.

1. *Vermits enerzijds artikel 1 B.W. 30-12-46, betreffen de het bezoldigd vervoer van personen door middel van automobielen, voorschrijft dat niemand dergelijk vervoer mag verrichten zonder een overeenkomstig deze besluitwet verkregen machtiging, en anderzijds artikel 2 van dezelfde besluitwet vier verschillende soorten van dergelijk vervoer onderscheidt en er voor elk dezer soorten een specifieke machtiging vereist is, kan een machtiging voor « autocardiensten » niet gelden om « bijzondere autobusdiensten » te verrichten (samenvatting der beslissing).*

2. *Hoewel, in zake ongeoorloofd personenvervoer, de berekening der schade van de N.M.B.S., gevestigd op de prijs van het vervoerbiljet per spoor, principeel gegrond is, is het niet bewezen dat al de door de betichte vervoerde personen, zonder uitzondering, de reis hadden ondernomen per spoor. In die omstandigheden komt het aan de Rechtbank billijk voor de door de N.M.B.S. geleden schade ex aequo et bono vast te stellen.*

O.M. en N.M.B.S. t/ Carsau.

Overwegende dat overeenkomstig artikel 1 der besluitwet van 30 december 1946 houdende herziening en coördinatie van de wetgeving betreffende het bezoldigd vervoer van personen door middel van automobielen niemand bezoldigd vervoer van personen over de weg met behulp van automobielen met of zonder aanhangwagens of met behulp van elk ander voertuig met afzonderlijke mechanische trekkracht mag verrichten zonder een overeenkomstig deze besluitwet verleende machtiging te hebben verkregen;

Overwegende dat artikel 2 der besluitwet vier verschillende soorten van bezoldigd vervoer van personen door middel van automobielen onderscheidt, namelijk :

1. de openbare autobusdiensten
2. de bijzondere autobusdiensten
3. de autocardiensten
4. de taxi- of huurautodiensten,

en dat voor elk van deze vier verschillende soorten van bezoldigd vervoer van personen een specifieke machtiging vereist is;

Overwegende dat ter zake vaststaat en niet betwist wordt dat betichte wel in het bezit was van een machtiging om « autocardiensten » te verrichten doch niet van een machtiging om « bijzondere autobusdiensten » te verrichten;

Overwegende dat uit de gegevens der zaak blijkt dat het vervoer door betichte tussen Antwerpen en Breda verricht in opdracht van het agentschap Martin telkens werd uitgevoerd op de dagen waarop te Breda de markt wordt gehouden, en de uren van vertrek en terugkomst aan de openings- en sluitingsuren van deze markt waren aangepast;

Overwegende dat een dergelijk vervoer niet beantwoordt aan de criteria welke door artikel 14 der besluitwet werden gesteld met betrekking tot de autocardiensten, doch wel aan de kenmerken welke door artikel 11 der besluitwet werden gesteld met betrekking tot de « bijzondere autobusdiensten »;

Dat het feit ten laste van betichte gelegd derhalve bewezen is;

Overwegende dat de burgerlijke partij een schadevergoeding vordert ten bedrage van 4.400 frank, zijnde de tegenwaarde van de prijs van de biljetten die zij zou verkocht hebben aan de personen die door betichte werden vervoerd, in de veronderstelling dat deze personen op haar diensten beroep zouden hebben gedaan;

Overwegende dat deze eis weliswaar principeel gegrond is, doch met betrekking tot het gevorderde bedrag niet bewezen is dat alle personen die door betichte werden vervoerd zonder uitzondering deze reis zouden hebben gedaan en wel bij middel van het spoor;

Dat het in die omstandigheden aan de rechtbank billijk voorkomt de door de burgerlijke partij geleden schade ex aequo et bono vast te stellen op 2.000 frank;

Gezien de bepaling van art. 25, 28, 40, 44, 50, 85 van het strafwetboek; art. 152, 161, 162 van het wetboek van strafvordering; art 11, 16, 21, 31 tot 37, 41 der wet van 15 juni 1935.

Om deze redenen :

en bij toepassing van artikel 1 van de besluitwet van 30-12-1946, aangeduid door de Voorzitter; na aan Mr Debergh, advocaat voornoemd akte te hebben verleend van zijn aanstelling als burgerlijke partij.

Veroordeelt de beklaagde op tegenspraak, tot een geldboete van 26 frank, op 520 frank gebracht bij toepassing van art. 1 van de wet van 5 maart 1952 betreffende de opdecimen en de kosten van het proces, berekend op nihil frank.

Beveelt dat bij gebrek aan betaling binnen de tijd bij art. 40 van het wetboek van strafrecht bepaald, de geldboete van 26 frank zal kunnen vervangen worden door een gevangenzitting van 8 dagen.

En uitspraak doende over de eis van de burgerlijke partij :

Veroordeelt de rechtbank betichte aan haar te betalen de som van 2.000 frank, met de vergoedende interesten vanaf 7 februari 1959, de gerechtelijke interesten en de kosten.

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

Berg W.A. van den. — De staatssecretaris. — Alphen aan den Rijn, N. Samson.

Grinten W.C.L. van der. — Arbeidsovereenkomstenrecht. 8e dr. — Alphen aan den Rijn, N. Samson.

Luijten E.A.A. en L.W. Brouwers. — De rechtsvorm der onderneming. Alphen aan den Rijn, N. Samson.

Verkouw H.J. — Het subsidiebeleid der gemeentebesturen. Grondslagen en richtlijnen. — Alphen aan den Rijn, N. Samson.

Zadel A. — Beknopt overzicht van de voorschriften inzake de invordering van de plaatselijke belastingen. 2e dr. — Alphen aan den Rijn, N. Samson.

Frankrijk

Berr C. — L'Exercice du pouvoir dans les sociétés commerciales. — Libr. Sirey.

- Besson A., Heuyer G. et collab. — Seuils d'âge et législation pénale. — Edit. Cujas.
- Bierzanek R. — La Nature juridique de la haute mer. — Libr. Pedône.
- Boldt, Durand, Horion, Kayser, Menconi et Molenaar. — La Protection des travailleurs en cas de perte de l'emploi. — Libr. Dalloz.
- Catala N. — La Nature juridique du paiement. — Libr. Générale de Droit et de Jurisprudence.
- Cavare L. — Le Droit international public positif. T.I. 2me édit. rev. et augm. — Pedône.
- Charpentier J., Existe-t-il un droit de suite ? — Libr. Pedône.
- Desforges Ch. — La Compétence juridictionnelle du Conseil d'état et des tribunaux administratifs. — Libr. Générale de Droit et de Jurisprudence.
- Dix ans de conférences d'agrégation : études de droit commercial offertes à J. Hamel. — Libr. Dalloz.
- Doublet J. et Lavau G. — Sécurité sociale. Nouvelle édit. entièrem. refondue. — Presses Univ. de France.
- Drogat N. — Supplément au Nouveau manuel social rural. — Libr. Spes.
- Duclos P. — L'Européen : exploration d'une catégorie juridique naissante. — Libr. Pedône.
- Du Pontavoce E. — Les Epaves maritimes, aériennes et spatiales en droit français. — Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Duverger M. — Droit public. 2me édit. entièrem. refondue. — Presses Univ. de France.
- Euratom, Problèmes juridiques et administratifs de la protection dans l'emploi pacifique de l'énergie atomique. — Libr. Dalloz.
- Fourrier C. — Recueil méthodique de textes et arrêts du droit administratif. — S.E.V.P.E.N.
- Guth Jean-M. — Les Juridictions criminelles à Madagascar. — Edit. Cujas.
- Heureux Cl. — L'Information des actionnaires et des épargnants. Libr. Sirey.
- Houin R. et Rodière R. — Droit commercial. — Libr. Sirey.
- Hubrecht G. — Notions essentielles de droit commercial. — Libr. Sirey.
- Influence de la dépréciation monétaire sur la vie juridique privée. Etudes de droit privé par un groupe de docteurs en droit. Préf. de J. Carbonnier. — Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Kahn Ph. — La Vente commerciale internationale. — Libr. Sirey.
- Kiss A.-Ch. — Les Actes unilatéraux dans la pratique française du droit international. — Libr. Pedône.
- Lapenna Y. — Conceptions soviétiques de droit international public. — Libr. Pedône.
- Larguier J. — Droit pénal. — Libr. Dalloz.
- Lemasurier R. — Le Droit de l'île de Jersey. La Loi. La coutume et l'idéologie dans l'île de Jersey. — Libr. Pedône.
- L'Huillier F. — Les Institutions internationales et transnationales. — Presses Univ. de France.
- Lureau D. — La Responsabilité du transporteur aérien. — Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Maier et Meyer-Marsilius. — Le Représentant de commerce dans le Marché Commun. — Libr. Dalloz.
- Mas G. et Ravaux C. — Législation professionnelle. — Libr. Dunod.
- Mélanges en l'honneur de Paul Roubier. 2 vol. — Libr. Dalloz.
- Osenat P. et Le Montagner Y. — De l'accrochage à l'accident grave. — Libr. Dunod.
- Parlements. Une étude comparative sur la structure et le fonctionnement des institutions représen-

- tatives dans quarante et un pays. — Presses Univ. de France.
- Pelissier J. — Les Obligations alimentaires. — Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Pellegrin A. — De la nature juridique du partage d'ascendant. — Libr. Gén. de droit et de Jurispr.
- Perot-Morel M. — De l'équilibre des prestations dans la conclusion des contrats. — Libr. Dalloz.
- Philip L. — Le Contentieux des élections aux assemblées politiques françaises. — Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Poly J. — Précis de droit civil. 3me édit. — Libr. Dunod.
- Quero G. — Contrats et abus de confiance. — Edit. Cujas.
- Répertoire Notarial T. III. Louage (baux ruraux) Warrants. — Libr. Dalloz.
- Roujou de Boubée G. — Essai sur l'acte juridique collectif. — Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Schieffer. — Le Marché du travail européen. Liberté et migration des travailleurs. — Libr. Dalloz.
- Sicard J. — Rentes viagères. Baux à nourriture. — Libr. Sirey.
- Sidjanski D. — Aspects matériels des communautés européennes. — Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Sortais J.P. — Le Titre et l'émolument. — Libr. Gén. de Droit et de Jurispr.
- Vasseur M. — L'Etat banquier d'affaires. — Libr. Dalloz.
- Zaitay I. — Introduction à l'étude de droit hongrois. Libr. Pedône.

Engeland

- Arens R. & H.D. Lasswell. — In Defence of Public Order. — Columbia U.P.
- Gribble L. — Clues that Spelled Guilty. — J. Long.
- Hale L. — Hanged in Error, Penguin.
- Heywood N.A. & A. Massey. — Court of Protection Practice. — D.G. Hunt & M. E. Reed, Stevens & Sons.
- Magruder F.A. — American Government. — Allyn & Bacon, Prentice-Hall.
- Maurice S.G. — Family Provision Practice. — Solicitors' Law.
- Mayne J.D. — Treatise on the Law of Damages. — Common Law Lib. Sweet & M.
- Patna Law College, Essays on Municipal and International Law. — Book Centre.
- Scott, Sir Harold. — The Concise Encyclopedia of Crime and Criminals. — Deutsch.
- Shah S.M. — Lectures on Indian Company Law. — Sweet & M.
- Slater J.A. — Mercantile Law. — Lord Chorley & O.C. Giles, Pitman.
- Stoljar S.J. — The Law of Agency. Its History and Present Principles. — Sweet & M.
- Wade H.W.R. — Administrative Law. — Oxf. U.P.
- Wilding N. & P. Laundry. — An Encyclopaedia of Parliament. — Cassell.
- Williams, Glanville. — Criminal Law, The General Part. — Stevens & Sons.

Zwitserland

- Trois aspects de l'action pénitentiaire. — Berne, Stämpfli.
- Jagmetti Marco A. — Die Anwendung fremden Kollisionsrechtes durch den inländischen Richter. Beitrag zum schweizerischen internationalen Privatrecht. — Zürich, Polygraphischer Verlag. 1961.

- Nünlist Guido.* — Wie gründe ich eine Gesellschaft. Abriss des schweizerischen Gesellschaftsrechtes. — Kreuzelingen, Bildungsverein, 1961.
- Zürich, Universität.* Die Rechtsordnung im technischen Zeitalter. Festschrift der Rechts- und staatswissenschaftlichen Fakultät der Universität Zürich zum Zentenarium des Schweizerischen Juristenvereins, 1861-1961. — Zürich, Schulthess, 1961.

Duitsland

- Arnim Henning v.* — Der Beamte als Vorgesetzter. Gedanken zu Fragen d. Personalführung in d. Behörde. — Hamburg, Berlin, Bonn: V. Decker.
- Berker Walter.* — Homosexualität und Jugendschutz. — Hamm/Westf. Hoheneck-Verl. 1961.
- Benakis Anna.* — Täterschaft und Teilnahme nach deutschem und griechischem Strafrecht. Eine rechtsvergleichende Untersuchung. Vorw. von Hans Welzel. — Bonn, Röhrscheid, 1961.
- Caemmerer Ernst von.* — Wandlungen des Deliktrechts. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Dölle Hans.* — Der Beitrag der Rechtsvergleichung zum deutschen Recht. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Ehmke Horst.* — Wirtschaft und Verfassung. Die Verfassungsrechtsprechung d. Supreme Court. zum Wirtschaftsregulierung. — Karlsruhe: C.F. Müller 1961.
- Eiser Ernst.* — Energiewirtschaftsrecht. Energiewirtschaftsgesetz mit d. Durchführungsbestimmungen, Nebengesetzen, Verordnungen u. Erlassen, Bearb. von Johann Riederer unter Mitarb. von Frank Sieder. 2. Aufl. — München u. Berlin, Beck, 1961.
- Engisch Karl.* — Der Unrechtstatbestand im Strafrecht. Eine kritische Betrachtung z. heutigen Stand d. Lehre von d. Rechtswidrigkeit im Strafrecht. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Ensel Hans - Dieter, u. Werner Fleck.* — Formularbuch zum Verwaltungs- und Verwaltungsprozessrecht. Ein Leitfaden mit 52 Musterbeisp. u. d. Ausführungsgesetzen d. Bundesländer zur Verwaltungsgerichtsordnung. — Bonn, Stollfuss, 1960.
- Erlor, Georg u. Hans Kruse.* — Deutsches Atomenergierecht. Ergänzbare Sammlung geltender Vorschriften auf d. Gebiet d. Atomenergie. Dt. Landesrecht u. Euratomrecht. Mit Einf. Anm. u. Sachverz. Losebl. Ausg. Erg. Lfg. 20. — Göttingen, Schwartz, 1961.
- Fielitz Karl Heinrich, Hans Meier u. Eberhard Montigel.* — Personenbeförderungsgesetz. Kommentiert Losebl. Ausg. Grundwerk. — Frankfurt/M. Verl. Kommentator, 1961.
- Fromm Gerhard, Erich.* — Pflichtversicherung für Kraftfahrzeughalter und Kraftfahrzeugversicherungsbedingungen. Kommentar. 2. neubearb. u. erw. Aufl. — Berlin, de Gruyter, 1961.
- Gegenfurtner August.* — Zivilprozess von A bis Z. Handbuch d. amtsgerichtl. Zivilprozesses. — Darmstadt, Nürnberg, Düsseldorf, Berlin, Stoytscheff, 1961.
- Gessner Oskar.* — Das Wasserecht im Lande Hessen. Stuttgart, Boorberg 1961.
- Gudian Gunter.* — Die Begründung in Schöffensprüchen des 14 und 15. Jahrhunderts. Ein Leitprinzip d. Abfassung spätmittelaltl. Schöffensprüche. — Darmstadt, Rinck, 1960.
- Heldrich Andreas.* — Die allgemeinen Rechtsgrundsätze der ausservertraglichen Schadenshaftung im Bereich der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft. — Frankfurt/M., Berlin, Metzner, 1961.
- Herschel Wilhelm.* — Vom Arbeitsschutz zum Arbeitsrecht. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Hessel Philipp.* — Krankheit im Arbeitsrecht. 3. erg. u. erw. Aufl. Heidelberg. Verl. Ges. Recht u. Wirtschaft. 1961.
- Heubeck Georg.* — Freiwillige Weiterversicherung. Höberversicherung, Renten Anpassung, Sozialversicherung und betriebliche Altersversorgung. 5. völlig neu bearb. Aufl. d. « Rentenreform in Zahlen ». — Heidelberg, Verl. Ges. Recht u. Wirtschaft, 1961.
- Hofensee Günther Nikolaus.* — Die Besteuerung international verflochtener Gesellschaften. — Köln, O. Schmidt, 1961.
- Juretzek Wolfgang.* — Die Harmonisierung der Umsatzsteuern in der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft. — Freiburg i. Br. Haufe, 1961.
- Köttgen Arnold.* — Die wirtschaftliche Betätigung der Gemeinden. Eine verfassungsrechtl. Untersuchung. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Lange Richard.* — Wandlungen in den kriminologischen Grundlagen der Strafrechtsreform. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Lehmann Paul, u. Rudolf Robert.* — Kameralistische und kaufmännische Rechnung und Rechnungslegung des Bundes, der Länder und Gemeinden unter Berücksichtigung des Landes Berlin. — Berlin u. Frankfurt a. M. Vahlen, 1961.
- Mann Frederick Alexander.* — Zur Geschichte des Enteignungsrechts. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Mergen Armand.* — Das kriminologische Gutachten. Ein Handbuch. — Mainz-Gonsenheim, Dt. Fachschriften - Verl. 1959.
- Model Otto.* — Handbuch der Rechtsmittel und Rechtsbehelfe. — Köln, O. Schmidt, 1961.
- Nowakowski Friedrich.* — Der Beitrag des deutschen Juristentages zur gemeindeutschen Strafrechtsreform. — Karlsruhe: C. F. Müller, 1960.
- Plum Maria.* — Der fortschreitenden Strukturwandel der Personalgesellschaft durch Vertragsgestaltung. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Reiser Ludwig.* — Vertragsfunktion und Vertragsfreiheit. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Roeber Georg.* — Der Bundesgerichtshof und die Probleme des künstlerischen Leistungsschutzes. — Baden-Baden, Verl. f. Angewandte Wissenschaften, 1961.
- Roemer Walter.* — Zum Grundrecht der freien Entfaltung der Persönlichkeit. Bemerkungen zu art. 2 Absatz I des Grundgesetzes. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Rotberg Hans Eberhard.* — Für Strafe gegen Verbände! Einige Grundsatzfragen. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Scheuner Ulrich.* — Die neuere Entwicklung des Rechtsstaats in Deutschland. — Karlsruhe, C. F. Müller, 1960.
- Schneider Peter.* — In dubio pro libertate. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Schneidewin Karl.* — Die Wirkungen der strafrechtsreform auf den Strafprozess. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.
- Schoele Werner.* — Die Aufgaben der Gemeinden. — Stuttgart, Boorberg, 1961.
- Schweissguth Edmund.* — Die Entwicklung des Bundesverfassungsrechts der Föderativen Volksrepublik Jugoslawien. — Frankfurt und Berlin, Verl. f. Internat. Kulturaustausch, 1961.
- Steininger Viktor.* — Rechtsfragen der ausserehelichen Vaterschaft. — Graz, Köln, Böhlau, 1961.
- Tietgen Walter.* — Der Zugang zu den Ämtern des

öffentlichen Dienstes. Eine Studie d. Rechtsschutzes. — Karlsruhe, C.F. Müller, 1960.

Wacke Gerhard. — Allgemeines Polizeirecht. Ordnungsrecht d. Länder u. d. Bundes. Dargest. f. Verwaltungsbeamte u. d. wissenschaftl. Studium zugleich 7. völlig erneuerte Aufl. d. von Bill Drews begründeten Leitfadens. — Köln, Berlin, München, Bonn, Heymann, 1961.

Weimar Wilhelm. — Die Haftung bei Unfällen. — Köln, O. Schmidt, 1961.

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie der Balie bij het Hof van Beroep te Gent

«Een broze waarde: eer en goede naam», was de titel van de openingsrede, uitgesproken door Mr Jozef Nuytinck op de plechtige openingszitting van de Vlaamse Conferentie der Balie bij het Hof van Beroep te Gent, die plaats had op 4 november in de Assisenzaal van het gerechtsgebouw te Gent.

In een zeer fijn genuanceerde en spirituele welkomstrede begroette Mr. Moyaert, voorzitter van de Conferentie, de verschillende vooraanstaande personen die deze plechtigheid met hun aanwezigheid op luisterden: Eerste Minister Lefèvre, Minister van Justitie Vermeylen, Minister van Staat De Schrijver, de Heer Rector van de Universiteit van Gent, talrijke magistraten en hoogwaardigheidsbekleders, evenals de afgevaardigden der Balies van Parijs, Den Haag, Luxemburg en van talrijke zusterconferenties.

Vervolgens stelde Mr. Moyaert de spreker voor en verleende hem het woord.

In een zeer degelijke, diep-doordachte rede, antwoordde Mr. Jozef Nuytinck op de vraag: «Verzekert onze wettelijke regeling in haar huidige toepassing van artikel 1382 B.W. wel degelijk een doelmatige bescherming van de eer en de goede naam van de persoon, en van diens rechtmatige aanspraken op herstel van de door eerkrenkingen geleden schade?»

De feestnedenaar genoot dan ook een welverdiend applaus bij het einde van zijn betoog.

Vervolgens verleende Mr. Moyaert het woord aan de Heer Stafhouder van de Balie te Gent, die zijn mening uitte over de vraag, gesteld door Mr. Nuytinck als leiddraad van zijn redevoering, en dan vervolgens hulde bracht aan de Heer Voorzitter en zich richtte tot de jonge confraters.

Nadien had de jaarlijkse hulde aan het dodenmonument plaats.

De plechtigheid werd dan besloten met een gezellige receptie in de vergaderzaal van het Hof van Beroep.

En 's avonds werd er gehouden een banket, en zeer fijn eten werd er op tafel gezet...

Dit had plaats in de stemmige en mooie zalen van het Byloke-Museum.

Opdat de glazen regelmatig zouden geledigd worden, zorgde Mr. Moyaert ervoor dat de toasts elkaar opvolgden.

Aldus eindigde een geslaagde dag in de Annalen van de Vlaamse Conferentie der Balie te Gent.

M. V.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 juli - 31 augustus 1961)

I. Staats- en Administratief Recht.

A. Ministeries — Inrichting — Kaders — Personeel

1. *Kabinet van de Eerste-Minister.* — Het K.B. van 28 juni 1961 (S. 3 juli - 5388) wijzigt het K.B. van 16 september 1959 betreffende de organisatie van het wetenschapsbeleid.

2. *Ministerie van Openbaar Ambt.* — Het K.B. van 19 juni 1961 (S. 8 juli - 5572) wijzigt het K.B. van 14 maart 1961 houdende voor de Rijksbesturen, uitvoeringsmaatregelen van art. 2 van de wet van 20 febr. 1961 houdende sommige voorlopige maatregelen teneinde de recrutering tot de openbare ambten in België te vergemakkelijken ten gunste van de personen die in Belgisch-Congo of in Ruanda-Urundi een openbaar of een ander ambt hebben uitgeoefend.

3. *Ministerie van openbaar ambt.* — De wet van 27 juli 1961 (S. 31 juli - 6100) stelt sommige maatregelen vast ten gunste van het beroepspersoneel der kaders van Afrika.

4. *Ministerie van openbaar ambt.* — De wet van 27 juli 1961 (S. 31 juli - 6112) stelt sommige maatregelen vast ten voordele van de aanvullingsambtenaren van het bestuur in Afrika, van de kaders van het bestuurs-, meesters- en gespecialiseerd personeel van de Officiële Universiteit van Belgisch-Congo en van Ruanda-Urundi en van het erkend lekenpersoneel van het vrij onderwijs in Belgisch-Congo of in Ruanda-Urundi, van de leden van het personeel in Afrika, van de parastatale of daarmede gelijkgestelde sector en van de tijdelijke van het bestuur in Afrika.

5. *Afrikaanse zaken.* — Het K.B. van 27 juli 1961 (S. 3 augustus - 6172) wijzigt het K.B. van 28 juni 1960 houdende het statuut van de ambtenaren van het bestuur in Afrika, van de kaders van het onderwijs, van de rechterlijke orde en van de gerechtelijke politie der parketten en van de aanvullingsambtenaren in dienst van 30 juni 1960.

6. *Rijkspersoneel.* — Het K.B. van 26 juli 1961 (S. 19 augustus - 6537) stelt het statuut van de algemene stagemeesters vast.

7. *Afrikaanse zaken.* — Het K.B. van 14 juli 1961 (S. 22 augustus - 6588) wijzigt het K.B. van 28 juni 1960 houdende het statuut van de ambtenaren van het bestuur in Afrika, van de kaders van het onderwijs, van de rechterlijke orde en van de gerechtelijke politie der parketten en van de aanvullingsambtenaren in dienst op 30 juni 1960.

8. *Ministerie van Openbare Werken.* — Het K.B. van 19 juni 1961 (S. 113 juli - 5693) wijzigt het K.B. van 5 december 1955 tot vaststelling van het organiek kader van het Ministerie van Openbare Werken en van Wederopbouw, sector openbare werken.

9. *Posterijen - Personeel* — Het K.B. van 24 juli 1961 (S. 14 augustus - 6432) wijzigt het K.B. van 9 oktober 1957 houdende bezoldigingsregeling van de hulpkrach-

ten en boventallige bestellers van het Bestuur der Posterijen.

B. Financiën

10. *Begroting.* — Bij de wet van 30 juni 1961 (S. 1 juli - 5349) worden nieuwe voorlopige kredieten komende in mindering voor de begroting 1961, geopend.

11. *Begroting.* — De wet van 23 juni 1961 (S. 4 juli-5404) machtigt tot regularisatiën, verhoging en vermindering van sommige voor het dienstjaar 1960 uitgetrokken kredieten en de toekenning van bijkredieten voor de uitgaven met betrekking tot 1959 en de vorige dienstjaren.

12. *Begroting.* — Bij K.B. van 27 juni 1961 (S. 5 juli-5491) worden de vastleggingskredieten en de betalingskredieten die op 31 december 1960 op de Titels II van de begrotingen van het dienstjaar 1960 en op de buitengewone begrotingen van sommige vorige dienstjaren beschikbaar waren, naar het dienstjaar 1961 overgedragen.

13. *Begroting.* — De wet van 15 juni 1961 (S. 8 juli-5575) stelt de begroting vast van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin voor het dienstjaar 1961.

14. *Nationale Kas voor Beroepskrediet.* — Het K.B. van 27 juni 1961 (S. 8 juli - 5597) verhoogt de grens der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet.

15. *Begroting.* — De wet van 16 juni 1961 (S. 10 juli-5613) stelt de begroting van het Ministerie van Financiën voor het dienstjaar 1961 vast.

16. *Lening door de N.M.B.S.* — Het K.B. van 12 juli 1961 (S. 13 juli - 5688) machtigt de N.M.B.S. een lening aan te gaan van 3 miljoen dollar en een lening van 80 miljoen West-Duitse mark.

17. *Begroting.* — De wet van 3 juli 1961 (S. 19 juli-5840) stelt de begroting vast van de diensten van de Eerste-Minister voor het dienstjaar 1960.

18. *Begroting.* — De wet van 3 juli 1961 (S. 19 juli-5807) stelt de begroting vast van de diensten van de Minister voor Economische Coördinatie voor het dienstjaar 1961.

19. *Begroting.* — De wet van 13 juli 1961 (S. 21-22 juli-5884) stelt de begroting der dotatiën voor het dienstjaar 1961 vast.

20. *Begroting.* — De wet van 30 juni 1961 (S. 25 juli-5922) stelt de begroting van het Ministerie van Economische zaken voor het dienstjaar 1961 vast.

21. *Begroting.* — De wet van 23 juni 1961 (S. 26 juli-5941) stelt de begroting vast van het ministerie van Landbouw voor het dienstjaar 1961.

22. *Begroting.* — De wet van 25 juli 1961 (S. 27 juli-5969) stelt de begroting van de diensten van de Minister voor coördinatie van de institutionele hervormingen voor het dienstjaar 1961 vast.

23. *Begroting.* — De wet van 29 juni 1961 (S. 27 juli-5972) stelt de begroting vast van het Ministerie van Verkeerswezen voor het dienstjaar 1961.

24. *Begroting.* — De wet van 13 juni 1961 (S. 28 juli-6023) stelt de begroting van het Ministerie van Londsverdediging voor het dienstjaar 1961 vast.

25. *Begroting.* — De wet van 30 juni 1961 (S. 29 juli-6053) stelt de begroting vast van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid voor het dienstjaar 1961.

26. *Begroting.* — De wet van 10 juli 1961 (S. 5 aug.-6245) stelt de begroting van het Ministerie van Binnenlandse zaken voor het dienstjaar 1961 vast.

27. *Begroting.* — De wet van 30 juni 1961 (S. 11 aug.-6365) stelt de begroting van het Ministerie van Buitenlandse zaken en Buitenlandse Handel voor het dienstjaar 1961 vast.

28. *Begroting.* — De wet van 24 juli 1961 (S. 18 aug.-6525) stelt een eerste aanpassing der begrotingsvooruitzichten voor de dienstjaar 1961 vast.

29. *Begroting.* — De wet van 25 juli 1961 (S. 25 aug.-6660) stelt de begroting vast van het Ministerie van Openbaar Onderwijs voor het dienstjaar 1961.

30. *Begroting.* — De wet van 7 augustus 1961 (S. 31 augustus - 6792) stelt de begroting van het Ministerie van Openbare Werken en van Wederopbouw voor het dienstjaar 1961 vast.

C. Volksgezondheid

31. *Vervoer van vlees.* — Het K.B. van 10 juli 1961 (S. 12 juli - 5675) wijzigt het K.B. van 14 juli 1960 betreffende het vervoer langs de weg van voor menselijk verbruik geschikt vlees, bereid of verduurzaamd vlees, vet en slachtafval.

32. *Uitoefening van geneeskunde.* — Bij de wet van 19 januari 1961 (S. 31 juli - 6123) wordt aan sommige personen die wettig niet bevoegd zijn de geneeskunde de beoefenen, in uitzonderlijke omstandigheden toelating verleend om bepaalde geneeskundige handelingen te verrichten.

33. *Orde der geneesheren.* — Het K.B. van 30 juni 1961 (S. 19 augustus-6539) wijzigt het K.B. van 23 mei 1939 tot regeling van de toepassing der wet van 25 juli 1938 tot oprichting van een orde der geneesheren.

34. *Uitoefening der geneeskunde.* — Het K.B. van 1 augustus 1961 (S. 25 augustus) bepaalt in uitvoering van de wet van 19 januari 1961 de geneeskundige handelingen, die personen, die daartoe wettelijk niet bevoegd zijn, mogen verrichten.

35. *Rode Kruis van België.* — Het K.B. van 9 augustus 1961 (S. 31 augustus - 6814) keurt de nieuwe statuten van het Rode Kruis van België goed.

36. *Huur van woningen toebehorende aan de Nationale Maatschappij voor de huisvesting.* — Het K.B. van 26 juli - 6077) wijzigt het K.B. van 14 december 1960 houdende vaststelling: a) van de voorwaarden inzake inkomen, voor het inhuurnemen van vrijstaande woningen, die aan de door de Nationale Maatschappij voor de huisvesting erkende vennootschappen of aan de Nationale Maatschappij zelf toebehoren; b) van de huurprijzen van de woningen die aan voormelde vennootschappen toebehoren, gewijzigd bij de K. Besluiten van 28 februari en 30 mei 1961.

D. Justitie

37. *Ingediende wetsontwerpen.* — De wet van 12 juli 1961 (S. 27 juli - 5964) stelt afwijkingen vast van het eerste artikel der wet van 1 juli 1893 betreffende de gevolgen van de ontbinding der wetgevende kamers ten opzichte van vroegere ingediende wetsontwerpen.

38. *Codificatie.* — De wet van 13 juli 1961 (S. 11 juli-5642) machtigt de Koning wetten te coördineren of te codificeren volgens een welbepaalde procedure.

39. *Recht op antwoord.* — De wet van 23 juni 1961 (S. 8 juli - 5573) reglementeert het recht tot antwoord.

E. Binnenlandse Zaken

40. *Bevoegdheid der Provinciegouverneurs.* — Het K.B. van 27 juli 1961 (S. 29 juli - 6063) keurt de tabel goed der gemeenten waarover de bevoegdheid der provinciegouverneurs voor wat de toepassing betreft van art. 84 der gemeentewet, zich niet uitstrekt.

41. *Indeling der gemeenten.* — De wet van 27 juni 1961 (S. 5 oktober - 6244) wijzigt de gemeentewet met het oog op de indeling in districten van het grondgebied der gemeenten voor het houden van de akten van de burgerlijke stand.

F. Economische Zaken

42. *Prijsreglementering der pharmaceutische specialiteiten.* — Het M.B. van 21 juni 1961 (S. 1 juli - 5355), reglementeert de prijzen van de pharmaceutische specialiteiten.

43. *Electriciteit.* — Het M.B. van 19 juni 1961 (S. 3 juli - 5391) keurt de modellen van electriciteitsmeters goed.

44. *Nijverheidstelling.* — Bij de wet van 24 juli 1961 (S. 1 augustus - 61140) wordt het houden van de algemene Volks- en Nijverheidstelling en handelstelling in 1961 voorgeschreven.

45. *IJken.* — Het M.B. van 26 juli 1961 (S. 5 augustus-6257) stelt de voorwaarden en modaliteiten vast betreffende het ijken van semi-precisiebalansen met automatisch of semi-automatisch evenwicht.

46. *IJken.* — Het M.B. van 27 juli 1961 (S. 5 augustus-6259) stelt de voorwaarden vast waaraan de nauwkeurigheidsgewichten moeten voldoen om tot de ijking te worden toegelaten.

47. *Termijnbeurs voor wol te Antwerpen.* — Het K.B. van 11 augustus 1961 (S. 18 augustus-6492) keurt sommige wijzigingen goed aan het reglement van de termijnbeurs voor wol te Antwerpen en aan het reglement van de liquidatiedienst der termijnbeurs van wol te Antwerpen.

48. *Economische expansie.* — De wet van 27 juli 1961 (S. 29 juli - 6060) wijzigt sommige bepalingen van titel 4 der wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel. Bij dezelfde wet wordt de wet van 28 februari 1961, houdende aanvulling van art. 75 der gemeentewet, ingetrokken.

G. Landbouw

49. *Jacht.* — Het M.B. van 30 juni 1961 (S. 5 juli-5503) stelt de tijdstippen der opening en sluiting van de jacht op reebokken voor het jaar 1961 vast.

50. *Jacht.* — Het M.B. van 4 juli 1961 (S. 7 juli-5558) stelt het tijdstip vast waarop de jacht op waterwild voor het jaar 1961 wordt geopend.

51. *Melk.* — Het M.B. van 30 juni 1961 (S. 13 juli-5690) stelt het bedrag der premieën vast toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

52. *Jacht.* — De K. Besluiten van 8 juli 1961 (S. 20 juli-5846) stellen de tijdstippen der opening en de sluiting van de jacht met het geweer op herten vast.

53. *Jacht.* — De K. Besluiten van 8 juli 1961 (S. 20 juli-5846) stellen de tijdstippen der opening en de sluiting der jacht voor het seizoen 1961-62 vast.

54. *Melk.* — Het K.B. van 24 juli (S. 28 juli-6037) stelt het bedrag der premieën vast toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

55. *Landbouwproducten.* — Het M.B. van 27 juli 1961 (S. 8 augustus 1961-6287) stelt de controlemaatregelen bij de uitvoering van landbouw- en tuinbouwproducten vast.

56. *Landbouwproducten.* — Het M.B. van 27 juli 1961 (S. 8 augustus-6290) stelt de controleposten in het binnenland bij de uitvoer van land- en tuinbouwproducten vast.

H. Openbare Werken.

57. *Aannemingen.* — Het K.B. van 31 mei (S. 10 juli-5612) wijzigt het K.B. van 5 oktober 1955 tot regeling van de overeenkomsten betreffende aannemingen van werken, leveringen en transporten voor rekening van de Staat.

58. *Uitvoering van Bouwwerken.* — De wet van 11 juli 1961 (S. 27 juli - 5972) wijzigt art. 4 der wet van 6 april 1960 betreffende de uitvoering van bouwwerken.

59. *Aannemingen.* — Het M.B. van 22 juli 1961 (S. 29 juli-6066) wijzigt de bijlage van het K.B. van 5 oktober 1955 tot regeling van de overeenkomsten betreffende de aannemingen van werken, leveringen en transporten voor rekening van de Staat.

I. Verkeerswezen

60. *Vervoer van zaken.* — Het K.B. van 28 juni 1961 (S. 1 juli-5372) wijzigt het K.B. van 22 september 1960 houdende algemene reglementering betreffende het vervoer van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding.

61. *Vervoer van zaken.* — Het K.B. van 28 juni 1961 (S. 1 juli-5347) wijzigt het M.B. van 23 september 1960 genomen in uitvoering van het K.B. van 22 september 1960 houdende algemene reglementering betreffende het vervoer van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding.

J. Onderwijs

62. *Landbouwonderwijs.* — Het K.B. van 4 juli 1961 (S. 14 juli-5725) regelt de leergangen in het landbouw-, tuinbouw- en landbouwhuishoudkundig onderwijs.

63. *Bewaarschool en middelbaar onderwijs.* — De wet van 29 juli 1961 (S. 31 augustus - 6808) wijzigt art. 47 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager-middelbaar, normaal-, technisch en kunstonderwijs.

K. Landsverdediging

64. *Dienstplichtwetten.* — Het K.B. van 18 juni 1961 (S. 24 juli - 5911) wijzigt het K.B. van 3 september 1957 tot regeling van de toepassing der dienstplichtwetten.

65. *Rijkswacht.* — Het K.B. van 28 juli 1961 (S. 2 augustus - 6148) wijzigt het K.B. van 11 augustus 1953 betreffende de dienstnemingen en wederdienstnemingen van de rijkswacht.

L. Buitenlandse zaken

66. *Doorvoer.* — Het M.B. van 29 juni 1961 (S. 1 juli - 53644) wijzigt het M.B. van 26 juni 1959 betreffende de doorvoer van goederen langs de weg.

67. *Invoerrechten.* — Het M.B. van 17 juli 1961 (S. 27 juli - 6006) wijzigt het M.B. van 28 december 1960 houdende instelling van een bijzonder recht bij de invoer van sommige landbouw- en voedingsproducten.

M. Internationale Overeenkomsten

68. *Overeenkomst tussen België en Japan.* — De wet van 26 juli 1960 (S. 11 juli - 5636) keurt de overeenkomst goed inzake de luchtdiensten tussen België en Japan alsmede de bijlage, ondertekend op 20 juni 1959 te Tokio.

69. *Overeenkomst tussen België en Verenigde Staten betreffende Octrooien.* — In het Staatsblad van 14 juli 1961 (5710) verscheen de tekst van het akkoord tussen België en de Verenigde Staten ertoe strekkende de wederzijdse mededeling van octrooien en technische inlichtingen met het oog op defensie te vergemakkelijken, ondertekend te Brussel op 12 oktober 1954, evenals de tekst van een bijkomende overeenkomst betreffende het wederzijds depot van de geclassificeerde octrooien, afgesloten bij wisseling van brieven, gedagtekend te Brussel op 6 en 18 mei 1960.

70. *Overeenkomst tussen België en Engeland.* — In het staatsblad van 18 juli 1961 (5780) verscheen de tekst van :

1) De schikking tussen België en het Verenigd Koninkrijk Groot-Brittannië en Noord-Ierland, tot afschaffing der reispasverplichting voor de Belgische onderhorigen die zich naar het Verenigd Koninkrijk begeven en bijlagen, afgesloten bij wisseling van brieven, gedagtekend Londen, 1 april 1960;

2) Akkoord tussen België en het Verenigd Koninkrijk Groot Brittannië en Noord-Ierland om het binnenvaren in België van Britse toeristen te vergemakkelijken, en bijlage, afgesloten bij wisseling van brieven, gedagtekend Brussel, 21-2-61.

71. *Internationale Overeenkomst.* — De wet van 24 maart 1961 (S. 19 juli - 5810) keurt de volgende internationale akten goed :

a) Internationaal verdrag tot het brengen van eenheid in sommige bepalingen betreffende de bevoegdheid in burgerlijke zaken op het stuk van aanvaring;

b) Internationaal verdrag tot het brengen van eenheid in sommige bepalingen betreffende de bevoegdheid

in strafzaken op het stuk van aanvaring en andere scheepvaartvoorvallen;

c) Internationaal verdrag tot het brengen van eenheid in sommige bepalingen inzake conservatoir beslag op zeeschepen, ondertekend op 10 mei 1952 te Brussel.

II. Burgerlijk Recht.

72. *Herstel van schade door grof wild veroorzaakt.* — De wet van 14 juli 1961 (S. 28 juli - 6021) regelt het herstel der door grof wild aangerichte schade. De houders van het jachtrecht staan in voor deze schade zonder dat zij zich op toeval of overmacht kunnen beroepen. Zij kunnen echter de houders van andere jachtgebieden in zake roepen indien zij het bewijs leveren dat het wild van dit jachtgebied voortkomt. De vordering wordt gebracht voor de Vrederechter van de plaats waar de schade was veroorzaakt. De rechter doet uitspraak naar billijkheid. De vordering moet ingesteld worden binnen de 6 maanden nadat de schade werd aangericht, en wat de landbouwteelten betreft, vóór het binnenhalen van de oogst. Ze kan ingesteld worden tegen de eigenaar der goederen wanneer de houder van het jachtrecht zich niet heeft doen kennen.

III. Handelsrecht.

73. *Handelsvennootschappen - Inbreng in natura.* — De wet van 30 juni 1961 (S. 6 juli - 5516) wijzigt de op 30 november 1935 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen ter zake van inbreng in natura. In de artt. 29-34-201 worden nieuwe artt. ingevoerd. De artt. 10, 6e lid, 35, 4e lid, 47, 50, 121 worden gewijzigd en/of door andere bepalingen vervangen. De artt. 48, 49 en 199, leden 2-3 en 4, worden opgeheven. Deze zeer belangrijke wet omvat 10 artikelen. De belangrijkste wijziging heeft betrekking op de inbreng in natura. Bij een dergelijke inbreng wijst thans de voorzitter van de Rechtbank van Koophandel in het rechtsgebied waarvan de akte moet worden verleden, vóór de oprichting van de vennootschap op verzoek van één of meer stichters, een bedrijfsrevisor aan om verslag uit te brengen, inzonderheid over de beschrijving van iedere inbreng in natura, over de toegepaste schattingswijze en over de als tegenprestatie verstrekte vergoeding.

IV. Rechterlijke inrichting en bevoegdheid.

74. *Indeling van vrederegerechtskantons.* — Het K.B. van 27 juli (S. 8 augustus - 6285) deelt de vrederegerechtskantons volgens hun bevolking in.

75. *Tuchtreglement der advocaten bij het Hof van Cassatie.* — Het K.B. van 28 juli 1961 (S. 16-17 aug. - 6461) wijzigt het K.B. van 31 december 1836, houdende tuchtreglement der advocaten bij het Hof van Cassatie.

76. *Bevoegdheid der rechtbanken in Congolese zaken.* — Bij de wet van 7 augustus 1961 (S. 19 augustus - 6524) wordt de wet van 25 maart 1876, betreffende de bevoegdheid aangevuld met een titel II, luidende : « Tijdelijke bepalingen ». Er wordt aan de wet een art. 55 toegevoegd. Krachtens dit artikel vormen de contractuele bepalingen tot bevoegdverklaring der rechtbank van Belgisch-Congo geen beletsel om zaken bij de Belgische rechtbank aanhangig te maken.

77. *Dienstreglement - Rechtbank van Eerste Aanleg* wijzigt het dienstreglement van de rechtbank van te Hoi. — Het K.B. van 23 juli 1961 (S. 1 juli - 5352) Eerste Aanleg te Hoi.

78. *Dienstreglement - Rechtbank van Koophandel te Kortrijk.* — Het K.B. van 23 juni 1961 (S. 1 juli - 5354) wijzigt het dienstreglement van de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk.

79. *Werkrechtersraden van beroep - Samenstelling.* — Bij K.B. van 26 juni 1961 (S. 4 juli - 5470) wordt de samenstelling van de werkrechtersraden van beroep bepaald.

V. Strafrecht.

80. *Inlijving van minderjarigen in een vreemd leger.* — Bij de wet van 23 juni 1961 (7 juli - 5557) wordt een artikel 135 quater aan het wetboek van strafrecht toegevoegd, luidende als volgt :

« Met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboeten van duizend frank tot tien-duizend frank, of met een van die straffen alleen, wordt gestraft hij die van een minderjarige verkrijgt dat deze zonder toestemming van zijn ouders, zijn voogd of zijn curator dienst neemt in een vreemd leger of een vreemde troep. 135 quinquies, Wordt met dezelfde straffen gestraft de poging om de misdrijven als omschreven in de artikelen 135 ter en 135 quater te plegen ».

81. *Epuratie inzake burgertrouw.* — Bij de wet van 30 juni 1961 worden de artikelen 123 e.v. van het strafwetboek door andere betalingen vervangen. Een aantal tijdelijke maatregelen worden voorzien. De wet van 14 juni 1948 betreffende de epuratie inzake burgertrouw en die van 29 februari 1952 tot wijziging daarvan worden opgeheven.

VI. Arbeidsrecht en Maatschappelijk hulpbetoon.

82. *Arbeid van gebrekkigen.* — Het K.B. van 26 juni 1961 (S. 4 juli - 5469) stelt voor zekere menslievende werken de voorwaarden vast waaronder het gebrek aan werk wegens economische oorzaken, de uitvoering van de arbeidsovereenkomst schorst.

83. *Diamantnijverheid - Arbeid.* — Bij K.B. van 26 juni 1961 (S. 4 juli - 5472) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 30 november 1960 van het Nationaal Paritair comité voor de diamant, betreffende de methodes van voorafgaande informatie in geval van sluiting van ondernemingen.

84. *Zeevisserij - Arbeid.* — Bij K.B. van 26 juni 1961 (S. 7 juli - 5563) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 24 februari 1961 van het Nationaal Paritair comité voor de zeevisserij betreffende de vaststelling der minimumlonen der arbeiders en arbeidsters tewerkgesteld in de pakhuizen der vismijnen van de kust die ressorteren onder dit comité alsook de koppeling van deze lonen aan het indexcijfers van de kleinhandelsprijzen van het Rijk.

85. *Drukkerij- dagbladbedrijf - Arbeid.* — Bij K.B. van 30 juni 1961 (S. 10 juli - 5627) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 14 april 1961 van het Nationaal Paritair comité voor het drukkerij-, grafische kunst- en dagbladbedrijf tot wijziging van de statuten van het Fonds voor Bestaanszekerheid genaamd Aanvullende Pensioenkas.

86. *Bouwbedrijf - Arbeid.* — Bij K.B. van 30 juni 1961 (S. 15 juli - 5747) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 20 april 1961 van het

Nationaal Paritair Comité voor het bouwbedrijf, tot wijziging van de beslissing van 18 mei 1960 van hetzelfde comité, betreffende de arbeidsvoorwaarden in het bouwbedrijf, algemeen verbindend verklaard bij K.B. van 30 september 1960.

87. *Tabaksbedrijf - Arbeid.* — Bij K.B. van 11 juli 1961 (S. 20 juli - 5852) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 7 februari 1961 van het Nationaal Paritair Comité voor het tabaksbedrijf tot wijziging van de beslissing van 5 juli 1960, algemeen verbindend verklaard bij K.B. van 18 november 1960.

88. *Tewerkstelling van werklozen.* — Het M.B. van 7 juli 1961 (S. 21-22 juli - 5892) wijzigt het M.B. van 20 maart 1956 tot inrichting van de tewerkstelling der werklozen door de provincie, de gemeenten en de openbare instellingen.

89. *Arbeidsveiligheid.* — Krachtens de wet van 11 juli 1961 (S. 24 juli - 5908) kan de Koning, bij in Ministerraad overgelegde besluiten de veiligheidsvereisten vaststellen waaraan de machines, de onderdelen van machines, het materieel, de werktuigen, de toestellen en de recipienten moeten voldoen. Overtredingen worden met correctionele straffen beteugeld.

90. *Arbeidsbescherming.* — Het K.B. van 2 juni 1961 (S. 27 juli - 6005) wijzigt art. 337 E van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming.

91. *Tabaksbedrijf - Arbeid.* — Bij K.B. van 18 juli 1961 (S. 28 juli - 6020) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 7 februari 1961 van het Nationaal Paritair Comité voor het Tabaksbedrijf tot wijziging van de beslissing van 5 juli 1960, algemeen verbindend verklaard bij K.B. van 8 november 1960.

92. *Arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst.* — De wet van 15 juni 1961 (S. 29 juli - 6059) wijzigt de wet van 5 juni 1928 houdende de regeling van de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst.

93. *Ziekte- en invaliditeitsverzekering.* — Het K.B. van 27 juli 1961 (S. 3 augustus - 6176) stelt de terugbetalingstarieven inzake ziekte- en invaliditeitsverzekering ingeval van opnemings in een sanatorium wegens longtuberculose vast.

94. *Voedingsnijverheid - Arbeid.* — Bij K.B. van 19 juni 1961 (S. 4 augustus - 6210) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 20 maart 1961 van het Nationaal Paritair Comité voor de voedingsnijverheid tot vaststelling der minimum lonen van de arbeiders tewerkgesteld in sommige ondernemingen, welke onder de bevoegdheid vallen van genoemd comité.

95. *Bont- en kleinvel - arbeid.* — Bij K.B. van 11 juli 1961 (S. 7 augustus - 6270) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 22 maart 1961 van het Nationaal Paritair Comité voor bont- en kleinvel tot vaststelling van het statuut van de syndikale afgevaardigden toepasselijk op de ondernemingen van haar-nijderij.

96. *Voedingsnijverheid - Arbeid.* — Bij K.B. van 19 juli 1961 (S. 9 augustus - 6320) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 2 mei 1961 van het Nationaal Paritair Comité voor de voedingsnijverheid tot vaststelling van de minimumlonen der jonge arbeiders.

97. *Binnenscheepvaart - Arbeid.* — Bij K.B. van 24 juli 1961 (S. 10 augustus - 6347) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 7 april 1961 van het Nationaal Paritair Comité voor de binnenscheepvaart tot wijziging van de beslissing van 27 oktober 1960, betreffende de vaststelling der lonen en der arbeidsvoorwaarden van de arbeiders tewerkgesteld in de binnenscheepvaart en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen van het Rijk, algemeen verbindend verklaard bij K.B. van 31 januari 1961.

98. *Kinderbijslagen voor loonarbeiders.* — Het K.B. van 20 juli 1961 (S. 11 augustus - 6364) wijzigt de art. 41, 4e lid en 57bis, 4e lid van de gecoördineerde wetten betreffende de kinderbijslagen voor loonarbeiders.

99. *Maatschappelijke zekerheid van arbeiders.* — De van 14 juli 1961 (S. 12 augustus - 6396) wijzigt en vult aan het wetsbesluit van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid van de arbeiders. Deze wet wijzigt tevens de wet van 16 maart 1954.

100. *Kinderbijslagen voor loontrekkenden.* — De wet van 20 juli 1961 wijzigt de gecoördineerde wetten betreffende de kinderbijslagen voor loontrekkenden.

101. *Bont en kleinvel - arbeid.* — Bij K.B. van 7 aug. 1961 (S. 16-17 augustus - 6469) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 22 maart 1961 van het Nationaal Paritair Comité voor het bont en kleinvel, betreffende de verkorting van de arbeidsduur.

102. *Beroepsziekten - bijdragen.* — Het K.B. van 10 juli 1961 (S. 10 augustus - 6496) stelt het bedrag der bijdragen voor het dienstjaar 1959 vast te betalen voor de ondernemingshoofden en de ambachtslieden in uitvoering van de wet van 24 juli 1927 betreffende de schadeloosstelling inzake beroepsziekten.

103. *Broodbakkerijen - Arbeid.* — Bij K.B. van 7 aug. 1961 (S. 18 augustus - 6505) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 2 mei 1961 van het Nationaal Paritair Comité voor de voedingsnijverheid tot vaststelling van de minimumlonen in de industriële broodbakkerijen.

104. *Filmbedrijf - Arbeid van vrouwen.* — Het K.B. van 7 augustus 1961 (S. 24 augustus - 6646) schrijft maatregelen voor betreffende de nachtrust der vrouwen tewerkgesteld in het filmbedrijf.

105. *Nationale Arbeidsraad.* — Het K.B. van 29 juni 1961 (S. 22 augustus - 6604) stelt het statuut vast van het personeel van het secretariaat van de Nationale Arbeidsraad.

106. *Verzekering tegen ziekte en invaliditeit - Klachtencommissies.* — Het K.B. van 11 augustus 1961 (S. 25 augustus - 6708) wijzigt het K.B. van 27 febr. 1961 tot regeling van de inrichting en de werking van de klachtencommissies en van de commissie van beroep inzake de verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit.

VII. Fiscaal Recht.

107. *Met het zegel gelijkgestelde taksen.* — Het K.B. van 7 juli 1961 (S. 13 juli - 5686) wijzigt het wetboek en de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen.

108. *Aanvullende personele belasting.* — Het K.B.

van 14 juni 1961 (S. 17 juli - 5764) stelt de modaliteiten vast betreffende de inning van de aanvullende personeelsbelasting door inhouding aan de bron op sommige roerende inkomsten.

109. *Met het zegel gelijkgestelde taksen.* — Het K.B. van 28 juni 1961 (S. 1 juli - 5360) wijzigt artikel 143 van de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen.

111. *Invoerrechten-Landbouw- en voedingsproducten.* — Het M.B. van 1 augustus 1961 (S. 11 augustus - 6375) stelt een bijzonder recht in bij de invoer van sommige landbouw- en voedingsproducten.

112. *Invoerrechten - Landbouw- en voedingsproducten.* — Het M.B. van 2 augustus 1961 (S. 11 augustus - 6376) wijzigt het M.B. van 28 december 1960 houdende instelling van een bijzonder recht bij de invoer van sommige landbouw- en voedingsproducten.

113. *Successierechten en registratierechten op schenkingen.* — Bij K.B. van 27 juli 1961 (S. 18 augustus - 6487) wordt in uitvoering van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel, artikel 48 van het wetboek der successierechten wat betreft het tarief der successierechten, alsmede art. 131 van het wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten voor wat betreft de schenkingsrechten, gewijzigd.

114. *Aanvullende personele belasting.* — In het staatsblad van 19 augustus (6541) verscheen een administratieve commentaar bij het K.B. van 14 juni 1961 betreffende de inning van de aanvullende personele belasting door inhouding op sommige roerende inkomsten.

115. *Invoerrechten.* — Het K.B. van 7 juni 1961 (S. 12 juli - 5668) wijzigt het K.B. van 30 januari 1961 tot instelling van een bijzonder recht op de invoer van sommige landbouw- en voedingsproducten.

H. Boonen.

TAALKUNDIGE KRONIEK

Woonst - Woning

De mensen kwamen terug naar hun geteisterde woonsten en voelden zich eenzaam (Brugge, 1-4-'60).

De verspreiding van het dialectisme « woonst » mogen we niet langer in de hand blijven werken. Zo vermijden we eveneens samenstellingen gevormd met dat dialectisme: tweewoonst, woonstvergoeding. Lezers kunnen thans de goede Nederlandse benamingen overnemen: *woning*, *tweegezinswoning*, *tweekamerwoning*, enz. — *huis(huur)vergoeding*.

Iedere morgen trekken de troepen... mijn woonst voorbij. (Lees:) Iedere morgen trekken de troepen mijn *woning* voorbij. Const. H. Peeters, *Nederlands(che) Taalgids*, Antwerpen, 1934, p. 26.

De mensen kwamen terug (keerden terug) naar hun geteisterde *woningen* en voelden er zich eenzaam.

De autodidact zei de bakkerstrog vaarwel. Hij vestigde zich te Ingooigem in een rustige, licht- en luchtrijke *woning*, die hij « Het Lijsternest » noemde.

Christen - Christelijk

Voor de bedevaart van de Kristen Middenstand zal een speciale autobus worden ingelegd (Gent, 13-9-1959).

In het ACW-lokaal vergaderde het kristen syndikaat (Brussel, 15-2-1960).

Meer dan eens verwarren taalgenoten « christen » met « christelijk ». Een christen is een belijder van Christus' leer; dit woord is dus een *substantief*. *Christelijk* daarentegen betekent: volgens de leer van Christus; dit woord is dan bn. en bw.

In de voornoemde gevallen behoren we dus te zeggen: *christelijk*.

...alle Christene mensen... Het Nederl. kent alleen het bijvoeglijk naamwoord *christelijk* en spreekt verder van *christenmensen*. *Christen* is een zelfstandig naamwoord: de *Christenen* tegenover de Mohammedanen... H. Meert, *Onkruid onder de Tarwe*. Turnhout, 1941, p. 107.

In het ACW-lokaal vergaderde het *christelijk* syndicaat.

Voor de bedevaart van de *Christelijke* Middenstanders zal een speciale autobus worden ingelegd.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Gemeenterecht, jrg. 1961, nr 10:

Onderwijs. — Aanplakking rechtsgedingen. — Benoemingen. — Burgerlijke stand. — Eretekens. — Notulen. — Openbare Onderstand. — Pensioenen. — Personeel. — Polders.

Politica, jrg. 1961, nr 4:

Von der Heydte, Problèmes récents du droit des gens II. — Dobbelaere K., Proefenquêtes, noodzaak en uitvoeringsmodaliteiten. — Blanpain R., De geldende rechtsregeling tot waarborg van de vastheid van betrekking in de private onderneming. — Van Goethem K., Hedendaagse vormen van antimilitarisme in België.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1961, nr 37:

W. Alexander, Wettelijke aansprakelijkheid tot toepassing van kernenergie. — J.M. Kan, Beperkte of onbeperkte toetsing? — G.E. Langemeijer, Nederlands-Duitse Juristenbijeenkomst. — Redactie, Contact Juridische Genootschappen. — W. Nolen, Partij-Arbiters.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1961, 4696:

W.C. Treurniet, « Inhouding »; een tegenspraak. — H.J. Holterman, Overdracht erfdeel en overdrachtsrecht.

Arbitrale Rechtspraak, jrg 1961, nr 490:

W. Nolen, Buiten de grenzen van het compromis.

Journal des Tribunaux, jrg. 1961, nr 4336:

J. Delva, Le contrôle judiciaire en matière de garde d'enfants.

Revue Internationale des Sciences Administratives, jrg. 1961, nr 3:

A. Bexelius, L'institution suédoise du « Justitiecambudsman ». — M. Soquet, La comptabilité publique et le plan comptable commercial. — Salvador M. Dana Montano, Un nouveau code du contentieux administratif de la Province de Santa Fe. — Ralph E. Crow & A. Iskandar, La réforme administrative au Liban, (1958-59). — P. Théobald, Les règlements administratifs freinent-ils dans certains cas le développement? — William F. Larsen, L'administration gouvernementale dans la République de Corée. — J. Bouglé, Introduction à une politique de relations humaines au sein de l'administration. — Maneck S. Wadia, La fonction administrative d'innovation. — Une approche en sciences sociales. — E. Lesoir, Chronique de l'Institut.

Recueil Dalloz jrg. 1961, nr 36:

J. Robert, La convention européenne sur l'arbitrage commercial international signée à Genève le 21 avril 1961.

Archiv für Rechts-und Sozialphilosophie, jaargang 1961, nr 3:

Hans Kimmell, Die Aktualität Kelsens. — K. Englis, Hans Kelsens Lehre von der Gerechtigkeit. Ein Beitrag zur Theorie der Gesellschaftsordnungen. — Morris Stockhammer, Reine Rechtsphilosophie. Eine Platon-Studie. — M.P. Golding, Kelsen and the Concept of « Legal System ». — O. Brusiin, Erzieherische Ausblicke der rechtswissenschaftlichen Grundlagenforschung. — William C. Havard, The Method, and Results of Political Anthropology in America. — Ernesto Garzon Valdés, Bericht über Archives de Philosophie du Droit n° 5.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"